

Ainevaldkond „Oskus- ja loovusained“

Merivälja Kooli ainevaldkond Oskus- ja loovusained põhineb riigiteatajas avaldatud Põhikooli riikliku õppekava lisadel 6, 7 ja 8 (Ainevaldkond „Kunstiained“ <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4018/141m%20lisa6.pdf#>, Ainevaldkond „Tehnoloogia“ <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4018/141m%20lisa7.pdf#>, Ainevaldkond „Kehaline kasvatuse“ <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4018/141m%20lisa8.pdf#>).

Sisukord

1. Kunstiõpetuse õppeaine	7
1.1. Õppeaine kirjeldus	7
1.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid	7
1.3. Kunstiõpetuse hindamise alused	8
1.3.1. I kooliastmes hinnatakse	8
1.3.2. II kooliastmes hinnatakse	8
1.3.3. III kooliastmes hinnatakse	8
1.4. Kunstiõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes	9
1.4.1. 3. klassi lõpetaja	9
1.4.2. Õppesisu 1. klassis	9
1.4.2.1. Õpitulemused 1. klassis	9
1.4.3. Õppesisu 2. klassis	10
1.4.3.1. Õpitulemused 2. klassis	10
1.4.4. Õppesisu 3. klassis	11
1.4.4.1. Õpitulemused 3. klassis	11
1.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes	12
1.5.1. Õppesisu 4. klassis	12
1.5.1.1. Õpitulemused 4. klassis	13
1.5.2. Õppesisu 5. klassis	13
1.5.2.1. Õpitulemused 5. klassis	13
1.5.3. Õppesisu 6. klassis	14
1.5.3.1. Õpitulemused 6. klassis	14
1.6. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes	14
1.6.1. Õppesisu 7. klassis	15
1.6.1.1. Õpitulemused 7. klassis	15
1.6.2. Õppesisu 8. klassis	16

1.6.2.1. Õpitulemused 8. klassis	16
1.6.3. Õppesisu 9. klassis	17
1.6.3.1. Õpitulemused 9. klassis	17
2. Tehnoloogiavaldkonna õppeained	18
2.1. Õppeainete kirjeldus ja eesmärgid	18
2.2. Hindamise alused tehnoloogiavaldkonna õppeainetes	18
2.3. Õppeaine tööõpetus (1.-3. kl)	19
2.3.1. Tööõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes	19
2.3.1.1. Õpitulemused	19
2.3.1.2. Õppesisu 1. klassis	19
2.3.1.2.1. Õpitulemused 1. klassis	20
2.3.1.3. Õppesisu 2. klassis	20
2.3.1.3.1. Õpitulemused 2. klassis	21
2.3.1.4. Õppesisu 3. klassis	22
2.3.1.4.1. Õpitulemused 3. klassis	22
2.2. Õppeaine käsitöö ja kodundus (4.-9. kl)	23
2.2.1. Õppeaine kirjeldus	23
2.2.2. Õppetegevus	24
2.2.3. Käsitöö ja kodunduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes	25
2.2.3.1. Õpitulemused II kooliastme lõpuks	25
2.2.3.2. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa	25
2.2.3.3. Õppesisu 4. klassis	26
2.2.3.3.1. Õpitulemused 4. klass	27
2.2.3.4. Õppesisu 5. klassis	27
2.2.3.4.1. Käsitöö	27
2.2.3.4.2. Kodundus	28
2.2.3.4.3. Projektõpe	29
2.2.3.4.4. Õpitulemused 5. klassis	29
2.2.3.4.4.1. Käsitöö	29
2.2.3.4.4.2. Kodundus	29
2.2.3.4.4.3. Kodundus	30
2.2.3.5. Õppesisu 6. klassis	30
2.2.3.5.1. Käsitöö	30
2.2.3.5.2. Kodundus	31
2.2.3.5.3. Projektõpe	32
2.2.3.5.4. Õpitulemused 6. klassis	32
2.2.3.5.4.1. Käsitöö	32
2.2.3.5.4.2. Kodundus	32

2.2.3.5.4.3. Projektõpe	33
2.2.4. Käsitöö ja kodunduse õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes	33
2.2.4.1. Õpitulemused III kooliastme lõpuks	33
2.2.4.2. Õppesisu 7. klassis	34
2.2.4.2.1. Käsitöö	34
2.2.4.2.2. Kodundus	35
2.2.4.2.3. Projektõpe	35
2.2.4.2.4. Õpitulemused 7. klassis	36
2.2.4.2.4.1. Käsitöö	36
2.2.4.2.4.2. Kodundus	36
2.2.4.2.4.3. Projektõpe	37
2.2.4.3. Õppesisu 8. klass	38
2.2.4.3.1. Käsitöö	38
2.2.4.3.2. Kodundus	38
2.2.4.3.3. Projektõpe	39
2.2.4.3.4. Õpitulemused 8. klassis	39
2.2.4.3.4.1. Käsitöö	39
2.2.4.3.4.2. Kodundus	40
2.2.4.3.4.3. Projektõpe	41
2.2.4.4. Õppesisu 9. klassis	41
2.2.4.4.1. Käsitöö	41
2.2.4.4.2. Kodundus	43
2.2.4.4.3. Projektõpe	43
2.2.4.4.4. Õpitulemused 9. klassis	43
2.2.4.4.4.1. Käsitöö	43
2.2.4.4.4.2. Kodundus	44
2.2.4.4.4.3. Projektõpe	45
2.3. Õppeaine tehnoloogiaõpetus (4.-9. kl)	45
2.3.1. Õppeaine kirjeldus	45
2.3.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid	46
2.3.3. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa	47
2.3.4. Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes	47
2.3.4.1. Õppesisu 5. klassis	48
2.3.4.1.1. Õpitulemused 5. klassis	48
2.3.4.2. Õppesisu 6. klassis	49
2.3.4.2.1. Õpitulemused 6. klassis	49
2.3.5. Õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes	50
2.3.5.1. Õppesisu 7. klassis	50
2.3.5.1.1. Õpitulemused 7. klassis	50

2.3.5.2. Õppesisu 8. klassis	51
2.3.5.1.1. Õpitulemused 8. klassis	51
2.3.5.2. Õppesisu 9. klassis	51
2.3.5.2.1. Õpitulemused 9. klassis	52
3. Õppeaine muusikaõpetus	53
3.1. Õppeaine kirjeldus	53
3.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid	54
3.3. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa	54
3.4. Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes	55
3.4.1. Õppesisu 1. klassis	55
3.4.1.1. Õpitulemused 1. klassis	56
3.4.1.2. Praktilised tööd	57
3.4.2. Õppesisu 2. klassis	57
3.4.2.1. Õpitulemused 2. klassis	58
3.4.2.2. Praktilised tööd	58
3.4.3. Õppesisu 3. klassis	58
3.4.3.1. Õpitulemused 3. klassis	60
3.4.3.2. Praktilised tööd	61
3.5. Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes	61
3.5.1. Õppesisu 4. klassis	61
3.5.1.1. Õpitulemused 4. klassis	63
3.5.1.2. Praktilised tööd	64
3.5.2. Õppesisu 5. klassis	64
3.5.2.1. Õpitulemused 5. klassis	64
3.5.3. Õppesisu 6. klassis	66
3.5.3.1. Õpitulemused 6. klassis	66
3.5.3.2. Õppekäigud	68
3.6. Õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes	68
3.6.1. Õppesisu 7. klassis	69
3.6.1.1. Õpitulemused 7. klassis	70
3.6.1.2. Õppekäigud	71
3.6.2. Õppesisu 8. klassis	71
3.6.2.1. Õpitulemused 8. klassis	72
3.6.2.2. Õppekäigud	73
3.6.3. Õppesisu 9. klassis	74
3.6.3.1. Õpitulemused 9. klassis	74
3.6.3.2. Õppekäigud	76
4. Õppeaine kehaline kasvatus	77

4.1. Õppeaine kirjeldus	77
4.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid	77
4.3. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa	77
4.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes	78
4.4.2. Õppesisu 1. klassis	78
4.4.2.1. Õpitulemused 1. klassis	79
4.4.3. Õppesisu 2. klassis	79
4.4.3.1. Õpitulemused 2. klassis	80
4.4.4. Õppesisu 3. klassis	81
4.4.4.1. Õpitulemused 3. klassis	82
4.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes	83
4.5.1. Õppesisu 4. klassis	84
4.5.1.1. Õpitulemused 4. klassis	85
4.5.2. Õppesisu 5. klassis	86
4.5.2.1. Õpitulemused 5. klassis	87
4.5.3. Õppesisu 6.klassis	87
4.5.3.1. Õpitulemused 6. klassis	89
4.6. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes	90
4.6.1. Õppesisu 7. klassis	91
4.6.1.1. Õpitulemused 7. klassis	92
4.6.2. Õppesisu 8. klassis	92
4.6.2.1. Õpitulemused 8. klassis	93
4.6.3. Õppesisu 9. klassis	94
4.6.3.1. Õpitulemused 9. klassis	95
5. Õppeaine ujumine	97
5.1. Õppeaine kirjeldus	97
5.2. Õppe ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes	97
5.2.1. Õppesisu 2. klassis	97
5.2.1.1. Õpitulemused 2. klassis	97
5.2.2. Õppesisu 3. klassis	97
5.2.2.1. Õpitulemused 3. klassis	97
5.3. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes	97
5.3.1. Õppesisu 4. klassis	97
5.3.1.1. Õpitulemused 4. klassis	98
5.3.2. Õppesisu 5. klassis	98
5.3.2.1. Õpitulemused 5. klassis	98
5.3.3. Õppesisu 6. klassis	98
5.3.3.1. Õpitulemused 6. klassis	98

5.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes	98
5.4.1. Õppesisu 7. klassis	98
5.4.1.1. Õpitulemused 7. klassis	99
5.4.2. Õppesisu 8. klassis	99
5.4.2.1. Õpitulemused 8. klassis	99
5.4.3. Õppesisu 9. klassis	99
5.4.3.1. Õpitulemused 9. klassis	99

1. Kunstiõpetuse õppeaine

1.1. Õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

1.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

1.3. Kunstiõpetuse hindamise alused

1.3.1. I kooliastmes hinnatakse

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, kasutades materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

1.3.2. II kooliastmes hinnatakse

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

1.3.3. III kooliastmes hinnatakse

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatöona, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

1.4. Kunstiõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

Kunstiõpetus on I kooliastmes lõimitud kõikide teiste õppeainetega (tööõpetuse, eesti keele, matemaatika, loodus- ja inimeseõpetuse, kehalise kasvatuse ja muusikaga).

1.4.1. 3. klassi lõpetaja

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

1.4.2. Õppesisu 1. klassis

- Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).
- Kunstitehnikad ja töövõtted.
- Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon.
- Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond.
- Reaalsed kunstikeskkonnad.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, voolimine jne). Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas, ohutu ning teisi arvestav kasutamine. Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes.

Lähiümbruse keskkonnaga tutvumine. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. Oma tööde esitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine. Töötamine iseseisvalt, rühmatööga tutvumine.

Õppekäigud muuseumidesse. Kunstiteoste vaatlemine.

1.4.2.1. Õpitulemused 1. klassis

Õpilane

- 1) esitab oma tööd;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid;
- 3) rakendab oma töödes õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- 4) jutustab oma sõnadega nähtud kunstiteostest ning enda ja kaaslaste loovtöödest;
- 5) õpib, kuidas luua ning tarbida säästvalt.

1.4.3. Õppesisu 2. klassis

- Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).
- Kunstitehnikad ja töövõtted.
- Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks.
- Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas.
- Idee kavand ja mudel.
- Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, voolimine jne). Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas, ohutu ning teisi arvestav kasutamine. Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. Oma tööde esitamine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine. Töötamine iseseisvalt ja rühmas.

Visuaalse kultuuri näidete (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine ja nende üle arutlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele. Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

1.4.3.1. Õpitulemused 2. klassis

Õpilane

- 1) esitab oma ideed;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 3) rakendab oma töödes õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- 4) kasutab õpitud kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt.

1.4.4. Õppesisu 3. klassis

- Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).
- Kunsti tehnikad ja töövõtted.
- Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.
- Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.
- Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.
- Ideede esitamise kavandid ja mudelid.
- Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid.
- Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.
- Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguiline rakendamine (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne). Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas, ohutu ning teisi arvestav kasutamine. Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.
- Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde elluviimine.
- Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine. Töötamine iseseisvalt ja rühmas.
- Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.
- Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele. Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

1.4.4.1. Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunsti tehnikaid ja töövõtteid;
- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;

- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

1.5. Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
- 2) arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
- 3) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
- 4) visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 5) oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
- 6) võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
- 7) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
- 8) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

1.5.1. Õppesisu 4. klassis

- Osavõtt koolivälistest võistlustest.
- Maalimine looduses kohapeal.
- Maalimine akvarellide ja guaššidega.
- Loomade elu uurimine ja maalimine.
- Erinevate paljundus- ja trükitehnikate tundmaõppimine ja töö vähemalt ühes tehnikas.
- Ruumilise kaardi valmistamine jõuludeks.
- Eesti rahvussümboolikast lähtuv ülesanne.
- Kuulamisülesanne: illustratsioon isamaalisele luuletusele.
- Koomiksi joonistamine.

- Vormiõpetuses oma kodukoha maketi voolimine kasutades erinevaid tehnikaid ja materjale. Vormiõpetuses voolimist ja maalimist ühendav töö (näiteks kameeleon). Vormiõpetuses tassi valmistamine ja glasuurimine keraamikatöökogas.
- Kollaažitöö kaasaegsest noortemoest.
- Merivälja pargis kevadel õitsevate taimede üles joonistamine ja liikide määramine.
- Vähemalt ühe näituse külastamine õppeaasta jooksul.

1.5.1.1. Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

- 1) teab mis on kattevärvide ja vesivärvide spetsiifilised omadused ja oskab neid kasutada;
- 2) oskab joonistada erinevate pliiatsitega;
- 3) teab Eesti rahvakalendri ja riiklikke tähtpäevi, neile omaseid sümboleid ja traditsioone; on teinud praktilisi töid nendel teemadel;
- 4) tunneb huvi looduse vastu;
- 5) tunneb oma kodukohas kasvavaid erinevaid puid, põõsaid ja lilli ning oskab neid kujutada;
- 6) tunneb Eestis elavaid loomi, nende eluviise ja oskab neid kujutada.

1.5.2. Õppesisu 5. klassis

- Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.
- Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.
- Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

1.5.2.1. Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 2) oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;

- 3) võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt.

1.5.3. Õppesisu 6. klassis

- Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.
- Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.
- Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.
- Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.
- Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.
- Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus.
- Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).

1.5.3.1. Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
- 2) tegutseb eetiliselt ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

1.6. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
- 3) visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;

- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

1.6.1. Õppesisu 7. klassis

- Merivälja pargis otse looduses kohapeal maalimine.
- Maalimine akvarellide, guaššidega ja kuivade pastellidega.
- Portree joonistamine õigetes proportsioonides.
- Silindri ja teiste geomeetriliste elementide õige joonistamine, ovaali kuju muutumine.
- Osavõtt koolivälisest võistlustest ja näitustest.
- Oluliste kunstiajalooliste sündmuste analüüs (näiteks palmipuudepüha ja ülestõusmispühade tähendus ja sümbolid).
- Disainialane töö (keraamilisele või riideesemele kujunduseks kavandi vormistamine ja teostus).
- Ajaloo ja arhitektuuriga lõimitud ülesanne: keskaegne Tallinn. Teostatakse tekstiga seotud fotoreportaaž, mis on ettevalmistus 8. klassi loovtöök.
- Vähemalt ühe näituse külastamine.

1.6.1.1. Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

- 1) on kokku puutunud looduses kohapeal maalimisega;
- 2) tunneb näo proportsioone ja oskab joonistada portreed;
- 3) oskab joonistada lihtsaid geomeetrilisi elemente, teab kuidas ovaali kujutada;
- 4) tunneb tarbekunsti valdkondi ja on teostanud vähemalt 1 tarbekunstialase töö (näiteks riideeseme või keraamika maalimise);
- 5) tunnetab kunstiajaloo olulisemaid sündmusi ja tegelasi (näiteks Jeesuse ristilöömise taust, neitsi Maarja olemus);

- 6) tunneb keskaegse linna arhitektuuri ja elu olulisemaid põhimõtteid, oskab teha ekskursiooni Tallinna vanalinnas, tutvustades silmatorkavaid ehitisi;
- 7) oskab koostada dokumenti, mis sisaldab nii fotosid kui ka teksti, on saanud ettevalmistuse loovtöö koostamiseks;
- 8) tunneb olulisemaid Eesti kujutavaid kunstnikke;
- 9) on kogenud, et kunstinäitused võivad olla huvitavad.

1.6.2. Õppesisu 8. klassis

- Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus.
- Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga.
- Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraheerimine, deformeerimine jne).
- Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.
- Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).
- Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).
- Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana.
- Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt).

1.6.2.1. Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas;
- 2) seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 3) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust; visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise,

ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid.

1.6.3. Õppesisu 9. klassis

- Kunstiteosed ja stiilid.
- Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.
- Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.
- Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.
- Inimese ja ruumilise keskkonna suhted.
- Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks.
- Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.
- Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega.
- Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.

1.6.3.1. Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

2. Tehnoloogiavaldkonna õppeained

2.1. Õppeainete kirjeldus ja eesmärgid

Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes kujundatakse traditsioonilisel ja nüüdisaegsel tehnoloogial põhinevaid teadmisi, oskusi, väärtusi ning hoiakuid. Õpikeskkond ning õppekorraldus aitavad mõista ümbritsevat esemelist maailma ning kultuuritraditsioonide ja tehnoloogilise maailma arengut.

Õpitakse mõistma toote loomisel tekkivaid valikuid, leidma ning kombineerima erinevaid keskkonnahoidlikke teostusviise ja neid analüüsima.

Tundides uuritakse ning arutletakse nähtuste ja olukordade üle ning kasutatakse erinevaid teabeallikaid, ühendatakse loov mõttetöö ja käeline tegevus, mis on oluline inimese füsioloogilises ning vaimses arengus.

Õppe käigus innustatakse õpilasi esitama uusi ideid, kavandatakse, modelleeritakse ja valmistatakse esemeid ning õpitakse neid esitlema. Ühiste arutluste käigus õpitakse eseme disainiprotsessi analüüsima, erinevaid tehnilisi ja loominguilisi lahendusi nägema, kogema ja hindama ning oma tööle hinnangut andma.

Õpitakse positiivselt meelestatud keskkonnas, milles tunnustatakse õpilaste püüdlikkust ja arengut, toetatakse omaalgatust, ettevõtlikkust ja loovust ning väärtustatakse Eesti ja maailma kultuuriloomingut ja -tausta.

Õpetus arendab töö- ja koostööoskusi, kriitilist mõtlemist ning analüüsi- ja hindamisoskusi. Erinevate rakenduslikku laadi tegevuste analüüsimine aitab õpilastel teha karjääriotsuseid ning leida meelepäraseid hobisid.

Tööõpetuses käsitletakse käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse algtödesid.

Tehnoloogiaõpetuses kujundatakse viit osaoskust: tehnoloogia igapäevaelus, disain ja joonestamine, materjalide töötlemine, kodundus vahetatud õpperühmades, projektitöö.

Käsitöö ja kodunduse õpetamisel kujundatakse nelja osaoskust: käsitöö, kodundus, tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades ja projektitöö.

2.2. Hindamise alused tehnoloogiavaldkonna õppeainetes

Hinnatakse

- 1) suhtumist õppetöösse, töökust, püüdlikkust, järjekindlust, tähelepanelikkust;
- 2) koostööoskust, abivalmidust, iseseisvust töö tegemisel;
- 3) õpperuumide kodukorra täitmist;

- 4) kavandamist (originaalsust, iseseisvust, idee või kavandi rakendamise võimalikkust), materjali ja töövahendite valiku otstarbekust, eseme valmistamise viisi, tööjoonise tehnilist korrektsust jm;
- 5) valikute (ideede, töötlusviiside, materjalide jm) tegemise, analüüsimise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskust;
- 6) valmistamise kulgu (materjalide ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise oskust, teoreetilisi teadmisi ja nende rakendamise oskust, tööohutuse nõuete järgimist jm);
- 7) tulemust (idee elluviimist, eseme viimistlust, esteetilist väärtust, ülesande õigeaegset lõpetamist, eseme kvaliteeti jm), sh üksikülesannete sooritamist ja eseme esitlemise oskust.

2.3. Õppeaine tööõpetus (1.-3. kl)

2.3.1. Tööõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

Tööõpetus on I kooliastmes lõimitud kõikide teiste õppeainetega (kunsti, eesti keele, matemaatika, loodus- ja inimeseõpetuse, kehalise kasvatuse ja muusikaga).

2.3.1.1. Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb töö tegemisest rõõmu ja rahuldust;
- 2) töötab juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töövahendeid ning töötlemisviise;
- 3) oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- 4) leiab ülesandele loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt ellu viia;
- 5) järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- 6) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- 7) teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- 8) hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd;
- 9) õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
- 10) hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

2.3.1.2. Õppesisu 1. klassis

- Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine. Lihtsate esemete kavandamine.

- Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, plast, vahtmaterjal, puit, traat, jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Materjalide korduskasutamine.
- Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga. Oma idee elluviimine, toetudes õpitud oskustele. Töökoha korrashoidmise õppimine. Rühmatööga tutvumine. Oma töö analüüsimise õppimine.
- Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, detailide ühendamine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine. Sagedasemate töövahendite (käärid, nõel, naaskel jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine. Jõukohaste esemete valmistamine.
- Kodundus. Arutelu hubase kodu üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Viisakas käitumine. Säästlik tarbimine.

2.3.1.2.1. Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

- 1) kujundab lihtsamaid esemeid;
- 2) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast jne);
- 3) oskab materjale ühendada ja kasutada;
- 4) meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;
- 5) õpib kasutama materjale säästlikult;
- 6) kasutab töövahendeid õigesti ning ohutult;
- 7) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- 8) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi;
- 9) õpib hoidma korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 10) õpib tegutsema säästliku tarbijana;
- 11) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse eest;
- 12) arvestab ühiselt töötades kaaslast ja järgib viisakusreegleid.

2.3.1.3. Õppesisu 2. klassis

- Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine. Idee esitlemine.

- Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.
- Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee elluviimine, toetudes õpitud oskustele. Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöö ülesannete täitmine, ühiselt ideede väljamõtlemine, üksteise arvamustega arvestamine. Töö tulemuse hindamine.
- Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine. Sagedasemate töövahendite (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.
- Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Viisakas käitumine. Säästlik tarbimine.

2.3.1.3.1. Õpitulemused 2. klassis

Õpilane

- 1) kujundab lihtsamaid esemeid;
- 2) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat jne);
- 3) võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- 4) oskab materjale ühendada ja kasutada;
- 5) meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;
- 6) märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- 7) kirjeldab ja esitleb oma ideid;
- 8) kasutab materjale säästlikult;
- 9) kasutab töövahendeid õigesti ning ohutult;
- 10) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- 11) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;

- 12) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 13) tegutseb säästliku tarbijana;
- 14) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse eest;
- 15) arvestab ühiselt töötades kaaslast ja järgib viisakusreegleid.

2.3.1.4. Õppesisu 3. klassis

- Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine. Idee esitlemine.
- Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamisloog, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.
- Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee elluviimine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöö ülesannete täitmine, ühiselt ideede väljamõtlemine, üksteise arvamustega arvestamine ja kaaslaste abistamine. Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.
- Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, õmblemine (eelpiste ja tikkpiste), liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine; vestmine, saagimine (ainekabinetis). Sagedasemate töövahendite (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.
- Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitumise valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine. Säästlik tarbimine.

2.3.1.4.1. Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- 1) kujundab lihtsamaid esemeid;

- 2) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne);
- 3) võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- 4) oskab materjale ühendada ja kasutada;
- 5) modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;
- 6) märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- 7) julgeb oma ideed ellu viies pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant;
- 8) kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- 9) kasutab materjale säästlikult;
- 10) valib materjalide kasutamiseks erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid;
- 11) kasutab töövahendeid õigesti ning ohutult;
- 12) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- 13) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- 14) seostab ainet igapäevaeluga;
- 15) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 16) tegutseb säästliku tarbijana;
- 17) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- 18) arvestab ühiselt töötades kaaslasid ja järgib viisakusreegleid.

2.2. Õppeaine käsitöö ja kodundus (4.-9. kl)

2.2.1. Õppeaine kirjeldus

Käsitöö ja kodundus on õppeaine, mis lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob loomingulise eneseteostuse eeldused. Arutletakse kunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloo ja tänapäevamaailmas. Tutvutakse erinevate materjalide ja nende omadustega ning proovitakse nende kasutamise mitmesuguseid tehnikaid. Õpitakse nägema ja leidma huvitavaid ning uudseid lahendusi esemete ja toodete disainimisel. Oluline osa on säilitada ja arendada rahvuslikke kultuuritraditsioone nii käsitöös kui ka kodunduses. Õpitakse märkama erinevate maade käsitöö- ja toidutraditsioone ning nende seost ajaloo, kliima, usu ja kultuuritavadega. Loomingulistel ja praktilistel tegevustel on ka lõõgastav funktsioon nii õppetöös kui ka

tulevases elus. Seega kujundab käsitöö ja kodundus õppeainena õpilases praktilist mõtlemist,

loovust, käelise tegevuse arengut ja eneseanalüüsi võimet ning arendab tehnoloogiaalast kirjaoskust. Õppeaine lõimib teadmisi, mis on omandatud teistes õppeainetes.

2.2.2. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad
- 5) individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 6) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 7) laiendatakse õpikeskkonda: muuseumid, näitused, looduskeskkond, arvutiklass, kooliõu, ettevõtted jne;
- 8) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: loov praktiline tegevus, projektõpe, uurimistööd, katsetused (nt erinevate materjalide ja toiduainete omadused), ürituste ja näituste korraldamine, internetipõhiste keskkondade kasutamine oma ideede ja töö tutvustamiseks ning eksponeerimiseks, mängud, arutelud, diskussioonid, väitlused jne;
- 9) lähtutakse sellest, et käsitöö ja kodundus on praktilise suunitlusega õppeaine; vähemalt $\frac{2}{3}$ õppetunnist peab olema praktiline tegevus;
- 10) on rõhk loovusel (disainimine), rahvuslike töötraditsioonide säilitamisel (rahvuslik toode, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine toote kaunistamisel jne) ning nüüdisaegsel tehnoloogial;
- 11) pööratakse enne uute tehnoloogiate ja seadmete kasutamist tähelepanu ohutusele;

- 12) planeerib õppesisu ajalise jaotumise aineõpetaja. Käsitöös on soovitatav igal õppeaastal valida 2 põhilist tööliiki, millega seostada ainesisesed läbivad teemad (kavandamine rahvakunst, töö organiseerimine, materjalid);
- 13) projektõppe teemasid valides saab rohkem tähelepanu pöörata paikkonna traditsioonidele, tutvuda erinevate tehnoloogiatega ja neid katsetada, suunata õpilasi iseseisvalt ja koos teistega loovalt probleeme lahendama, looma ning aineüritusi korraldama (projektõppe teemad võivad olla nii kodundusest, käsitööst kui ka tehnoloogiast);
- 14) jaotatakse klass toitu valmistades ja teiste praktiliste ülesannete korral väiksemateks rühmadeks (1–5 õpilast);
- 15) leitakse kodunduse teemade juures lõimivõimalusi nii inimeseõpetuse, bioloogia kui ka keemiaga; terviseteadlik käitumine kinnistub tunnis tehtavate praktiliste ülesannete kaudu;
- 16) lähtutakse eesmärgist, et õpilased õpiksid iseseisvalt oma tööd kavandama ja organiseerima, ning välditakse liigset otsest juhendamist.

2.2.3. Käsitöö ja kodunduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

2.2.3.1. Õpitulemused II kooliastme lõpuks

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu üksi ja koos teistega töötegemisest;
- 2) ja kodunduse õppeainega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:
- 3) tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, järgib seejuures ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha;
- 4) leiab ideid ning oskab neid esitleda;
- 5) saab aru tööjuhenditest ja selgitavatest joonistest;
- 6) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite;
- 7) teab tervisliku toitumise põhialuseid;
- 8) tunneb oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioone.

2.2.3.2. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa

Hinnatakse õpilaste töökultuuri, tehnoloogilist kirjaoskust ja eseme kavandamist ning valmistamist:

- 1) suhtumist õppetöösse, töökust, püüdlikkust, järjekindlust, tähelepanelikkust;
- 2) koostööoskust, abivalmidust, iseseisvust töö tegemisel;
- 3) õpperuumide kodukorra täitmist;

- 4) kavandamist (originaalsust, iseseisvust, idee või kavandi rakendamise võimalikkust), materjali ja töövahendite valiku otstarbekust, eseme valmistamise viisi, tööjoonise tehnilist korrektsust jm;
- 5) valikute (ideede, töötlusviiside, materjalide jm) tegemise, analüüsimise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskust;
- 6) valmistamise kulgu (materjalide ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise oskust, teoreetilisi teadmisi ja nende rakendamise oskust, tööohutuse nõuete järgimist jm);
- 7) tulemust (idee teostust, eseme viimistlust, esteetilist väärtust, ülesande õigeaegset lõpetamist, eseme kvaliteeti jm), sh üksikülesannete sooritamist ja eseme esitlemise oskust.

2.2.3.3. Õppesisu 4. klassis

4. klassis toimuvad käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse tunnid ühtsete hübriidsete tundidena.

- Loodusest pärit materjali värvivate omaduste tundmaõppimine ja kollaažitöö (kasutades muru, musta arooniat jmt.).
- Looduslikust materjalist aknakaunistuse meisterdamine (nurkade sidumine, sisu huvitav täitmine).
- Vibu meisterdamine.
- Heegeldatud ketist oma toa uksele nimesildi kujundamine.
- Võtmenagi meisterdamine naelakunsti tehnikas.
- Geomeetriliste ja ruumiliste jõuluehete valmistamine. Karbi joonise tegemine ja valmistamine.
- Taaskasutusmaterjalid. Metallist looma meisterdamine (plekkpurk, naelad). Vihmapilli valmistamine. Nööpidega kaunistatud käepaela meisterdamine.
- Origami.
- Kavandi valmistamine ja töö teostamine tekstiilivärvidega (T-särk või õlakott).
- Sokilooma meisterdamine.
- Tikkimine.
- Ideekonkurss, mille teises etapis valmistatakse töid klassikaaslaste prototüübi põhjal.

2.2.3.3.1. Õpitulemused 4. klass

Õpilane:

- 1) tunneb taimede värvivaid omadusi;
- 2) oskab kasutada elementaarseid õmblemise töövõtteid, oskab õmmelda nõöpi;
- 3) tunneb heegeldamise töövõtteid;
- 4) oskab kasutada nuga, viili ja haamrit;
- 5) tunneb olulisi rahvuslikke motiive, oskab neid joonestada (näiteks kaheksakand);
- 6) oskab valmistada lihtsama tööjoonise (kaanega karp) ja selle korrektselt teostada;
- 7) oskab täpselt kääridega lõigata kartongist kujundeid, oskab voltida paberist erinevaid kujundeid;
- 8) oskab luua huvitava noortepärase töö tekstiilvärvidega;
- 9) oskab maitsekalt kasutada tööde kaunistamiseks erinevaid lisandeid;
- 10) on õppinud töötama nii, et ei tekitaks vigastusi endale ja ei kahjustaks kooli mööblit ja vara;
- 11) on võtnud harjumuseks alati oma töökoha laitmatu koristamise.

2.2.3.4. Õppesisu 5. klassis

2.2.3.4.1. Käsitöö

- Kavandamine

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.

- Rahvakunst

Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

- Tekstiilkiudained

Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused.

Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoatud kangad.

Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.

- Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Töö viimistlemine.

- Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Ringselt heegeldamine

- Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niiditamine. Lihtõmblus. Äärestamine.

- Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

2.2.3.4.2. Kodundus

- Toit ja toitumine

Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid.

Toiduainerühmade üldiseloomustus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad. Toiduainete säilitamine.

- Töö organiseerimine ja hügieen

Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

- Toidu valmistamine

Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid.

Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Kuumtöötlemata magustoidud. Külmad ja kuumad joogid. Kartulite, munade ja makaronitoodete keetmine. Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed.

- Lauakombed

Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loominguulised võimalused. Lauapesu, -nõud ja -kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

- Kodu korrashoid

Puhastus- ja korrastustööd. Kodutööde planeerimine ja jaotamine. Töövahendid.

- Tarbijakasvatus

Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

2.2.3.4.3. Projektöpe

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

2.2.3.4.4. Õpitulemused 5. klassis

2.2.3.4.4.1. Käsitöö

Õpilane:

- 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- 2) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
- 3) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;
- 4) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 5) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 6) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust;
- 7) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- 8) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- 9) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust;
- 10) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme;
- 11) mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös;
- 12) koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke;
- 13) koob lihtsa skeemi järgi;
- 14) kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid;
- 15) heegeldab põhisilmuseid.

2.2.3.4.4.2. Kodundus

Õpilane:

- 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi;
- 2) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;

- 3) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks;
- 4) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades;
- 5) koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel;
- 6) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust;
- 7) kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid;
- 8) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- 9) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külm- ja kuumtöötlemistehnikaid;
- 10) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused;
- 11) peab kinni üldtuntud lauakommetest;
- 12) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 13) teab väljendite „kõlblik kuni...“ ja „parim enne ...“ tähendust;
- 14) tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele;
- 15) käitub keskkonnahoidliku tarbijana.

2.2.3.4.4.3. Kodundus

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 3) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 4) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 5) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

2.2.3.5. Õppesisu 6. klassis

2.2.3.5.1. Käsitöö

- Kavandamine

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.

Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala-

- Rahvakunst

Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

- Materjalid

Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.

- Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine.

- Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niiditamine. Seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust.

- Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ringselt kudumine.

2.2.3.5.2. Kodundus

- Toit ja toitumine

Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid.

Toiduainerühmade üldiseloomustus. Toiduainete säilitamine.

- Töö organiseerimine ja hügieen

Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

- Toidu valmistamine

Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid.

Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Pudrud ja teised teraviljatoidud.

- Kodu korrashoid

Puhastus- ja korrastustööd. Kodutööde planeerimine ja jaotamine. Töövahendid.

Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Triikimine. Jalatsite hooldamine.

- Tarbijakasvatus

Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

2.2.3.5.3. Projektöpe

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

2.2.3.5.4. Õpitulemused 6. klassis

2.2.3.5.4.1. Käsitöö

Õpilane:

- 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- 2) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
- 3) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;
- 4) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 5) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 6) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust;
- 7) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- 8) kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid;
- 9) eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi;
- 10) seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega;
- 11) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust;
- 12) heegeldab ja tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke;
- 13) heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi.

2.2.3.5.4.2. Kodundus

Õpilane:

- 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi;
- 2) võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust;
- 3) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;
- 4) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks;
- 5) koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel;
- 6) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust;
- 7) oskab kasutada mõõtenõusid ja kaalu ning teisendada mahu- ja massiühikuid;

- 8) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- 9) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 10) planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;
- 11) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust;
- 12) teab väljendite „kõlblik kuni...“ ja „parim enne ...“ tähendust;
- 13) tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele;
- 14) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;
- 15) oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;
- 16) analüüsib oma taskuraha kasutamist.

2.2.3.5.4.3. Projektõpe

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

2.2.4. Käsitöö ja kodunduse õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

2.2.4.1. Õpitulemused III kooliastme lõpuks

9. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu üksi ja koos teistega töötegemisest ning mõistab töö- ja koostööoskuste olulisust igapäeva- ja tulevases tööelus;
- 2) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle;
- 3) teeb teoks oma loomingulised ideed, kasutades sobivaid tehnikaid ja materjale;
- 4) kasutab loovülesannete täitmiseks materjali kogudes nüüdisaegseid teabevahendeid ning ainekirjandust;

- 5) tunneb ja väärtustab rahvaste kultuuripärandit, omab ülevaadet valdkonnaga seotud ametitest minevikus ja kaasajal;
- 6) analüüsib enda loomingu- ja tehnoloogilisi võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks;
- 7) teeb tervislikke toiduvalikuid, koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü ning valmistab erinevaid toite;
- 8) tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana.

2.2.4.2. Õppesisu 7. klassis

2.2.4.2.1. Käsitöö

- Disain ja kavandamine

Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja – sotsiaalsed märksüsteemid. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöoeset kavandades.

- Rahvakunst

Kultuuridevahelised seosed, erinevused ja sarnasused. Mitmekultuuriline keskkond. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel. Teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana.

- Töö organiseerimine

Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Õmblemise ja käsitööga seotud elukutsed ning võimalused ettevõtluseks.

Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine.

Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.

- Materjalid

Tekstiilkiudained. Keemilised kiud. Tehiskiudude ja sünteetiliste kiudude saamine ning omadused. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.

- Tikkimine

Tutvumine erinevate tikanditega. Tikand loomingulise väljendusvahendina. Sümbolid ja märgid. Võimaluse korral tikandi kavandamine ja loomine arvutiga.

- Õmblemine

Kanga kuumniiske töötlemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Esemee õmblemise tehnoloogilise järjekorra määramine. Õmblustöö viimistlemine.

- Kudumine

Ringselt kudumine. Silmuste loomine. Kirjamine.

2.2.4.2.2. Kodundus

- Toit ja toitumine

Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad. Lisaained toiduainetes. Toiduainete toitainelise koostise hinnang. Mitmekülgse ja tasakaalustatud päevamenüü koostamine lähtuvalt toitumissoovitustest. Internetipõhised tervisliku toitumise keskkonnad. Toitumisteave meedias – analüüs ja hinnangud.

- Töö organiseerimine

Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni. Toiduga seonduvad ametid.

- Toidu valmistamine

Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine.

Supid. Liha jaotustükid ja lihatoidud. Kalaroad. Soojad kastmed. Kergitusained ja tainatooted.

- Kodu korrashoid

Erinevad stiilid sisekujunduses. Toataimede hooldamine. Kodumasinad. Olmekeemia.

- Tarbijakasvatus

Tarbija õigused ja kohustused. Märgistused toodetel. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju. Teadlik ja säästlik majandamine.

2.2.4.2.3. Projektõpe

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliste ja pikemaajaliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise

ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

2.2.4.2.4. Õpitulemused 7. klassis

2.2.4.2.4.1. Käsitöö

Õpilane:

- 1) alib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist;
- 2) arutleb moe muutumise üle;
- 3) märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis;
- 4) tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid;
- 5) kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid;
- 6) näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust;
- 7) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus;
- 8) otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist;
- 9) esitleb või eksponeerib oma tööd;
- 10) täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt;
- 11) analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks;
- 12) kirjeldab keemiliste kiudainete põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- 13) võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele;
- 14) kombineerib oma töös erinevaid materjale;
- 15) valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid;
- 16) võtab lõikelehelte lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme;
- 17) koob kirjalist pinda ning koekirju koeskeemi kasutades; koob ringselt;
- 18) leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid.

2.2.4.2.4.2. Kodundus

Õpilane:

- 1) teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid;
- 2) analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti, tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riknemisega seotud riskitegureid;
- 3) analüüsib menüü tervislikkust ning koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü;
- 4) teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada;
- 5) võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid;
- 6) arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- 7) kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 8) kalkuleerib toidu maksumust;
- 9) hindab enda huve ja sobivust toiduga seotud elukutseteks või hobideks;
- 10) teab toiduainete kuumtöötlemise viise;
- 11) tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi;
- 12) valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi;
- 13) arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahe
- 14) tunneb erinevaid kodumasinaid, oskab võrrelda nende erinevaid parameetreid ja käsitseda neid kasutusjuhendi järgi;
- 15) tunneb põhilisi korrastustöid ja -tehnikaid ning oskab materjali omaduste ja määrdumise järgi leida sobiva puhastusvahendi ning -viisi;
- 16) teab puhastusainete pH-taseme ja otstarbe seoseid;
- 17) tunneb tarbija õigusi ning kohustusi;
- 18) analüüsib reklaamide mõju ostmisele.

2.2.4.2.4.3. Projektõpe

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

2.2.4.3. Õppesisu 8. klass

2.2.4.3.1. Käsitöö

- Disain ja kavandamine

Moelooming. Komplektide ja kolleksioonide koostamise põhimõtted. Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitööeset kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates.

- Rahvakunst

Kultuuridevahelised seosed, erinevused ja sarnasused. Mitmekultuuriline keskkond. Sümbolid ja märgid rahvakunstimis. Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstimis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel. Teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana.

- Töö organiseerimine

Käsitöö väärtustamine tarbekunstimis osana või isikupärase eneseväljendusena. Õmblemise ja käsitööga seotud elukutsed ning võimalused ettevõtluseks.

Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine.

Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ja hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Näituse kujundamine ja/ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.

- Materjalid

Tekstiilkiudained. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.

- Kudumine

Silmuste kahandamine ja kasvatamine. Ringselt kudumine. Kirjamine. Erinevate koekirjade kudumine skeemi järgi. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine.

- Heegeldamine

Tutvumine heegeltehnika loominguiliste võimalustega

2.2.4.3.2. Kodundus

- Toit ja toitumine

Eestlaste toit läbi aegade. Eri rahvaste toitumistraditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm). Toiduainete muutused kuumtöötlemisel, toitainete kadu.

Mikroorganismid toidus. Toiduainete riknemise põhjused. Hügieeninõuded toiduainete säilitamise korral. Toidu kaudu levivad haigused. Toiduainete säilitamine ja konservimine.

- Töö organiseerimine

Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni. Toiduga seonduvad ametid.

- Toidu valmistamine

Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine.

Vormiroad ja vokitoidud. Kuumtöödeldud järelroad. Rahvustoidud.

- Etikett

Koosviibimiste korraldamine. Kutsed ja kingitused. Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks. Peolaua menüü koostamine.

Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, koduses peolauas, kohvikus ning restoranis.

- Kodu korrashoid

Olmekeemia. Puhastusvahendid, nende omadused ja ohutus. Suurpuhastus.

- Tarbijakasvatus

Tarbija õigused ja kohustused. Märgistused toodetel.

Leibkonna eelarve, tulude ja kulude tasakaal. Laenud. Kokkuhoiuvõimalused ja kulude analüüs. Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm).

2.2.4.3.3. Projektõpe

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliste ja pikemaajaliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

2.2.4.3.4. Õpitulemused 8. klassis

2.2.4.3.4.1. Käsitöö

Õpilane:

- 1) valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist;
- 2) arutleb moe muutumise üle;
- 3) märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis;
- 4) kavandab isikupäraseid esemeid;
- 5) tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid;
- 6) kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid;
- 7) näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust;
- 8) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus;
- 9) otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist;
- 10) esitleb või eksponeerib oma tööd;
- 11) täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt;
- 12) analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks;
- 13) võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele;
- 14) kombineerib oma töös erinevaid materjale;
- 15) valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid;
- 16) koob kirjalist pinda ning koekirju koosseemi kasutades; koob ringselt;
- 17) leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid.

2.2.4.3.4.2. Kodundus

Õpilane:

- 1) teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid;
- 2) analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti, tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riikemiseiga seotud riskitegureid;
- 3) analüüsib menüü tervislikkust ning koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü;
- 4) teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada;
- 5) võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid;
- 6) arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- 7) kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid;
- 8) kalkuleerib toidu maksumust;

- 9) hindab enda huve ja sobivust toiduga seotud elukutseteks või hobideks;
- 10) teab toiduainete kuumtöötlemise viise;
- 11) tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi;
- 12) valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi;
- 13) küpsetab tainatooteid ja võrdleb erinevaid kergitusaineid;
- 14) koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua;
- 15) kujundab kutse ja leiab loomingulisi võimalusi kingituse pakkimiseks;
- 16) rõivastub ja käitub ürituse iseloomu kohaselt;
- 17) mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel;
- 18) arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahel;
- 19) tunneb erinevaid kodumasinaid
- 20) tunneb põhilisi korrastustöid ja -tehnikaid ning oskab materjali omaduste ja määrdumise järgi leida sobiva puhastusvahendi ning -viisi;
- 21) teab puhastusainete pH-taseme ja otstarbe seoseid;
- 22) tunneb tarbija õigusi ning kohustusi;
- 23) analüüsib reklaamide mõju ostmisele;
- 24) oskab koostada leibkonna eelarvet;
- 25) planeerib majanduskulusid eelarve järgi.

2.2.4.3.4.3. Projektõpe

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

2.2.4.4. Õppesisu 9. klassis

2.2.4.4.1. Käsitöö

- Disain ja kavandamine

Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses.

Moelooming. Komplektide ja kolleksioonide koostamise põhimõtted. Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitööeset kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates.

- Rahvakunst

Kultuuridevahelised seosed, erinevused ja sarnasused. Mitmekultuuriline keskkond. Sümbolid ja märgid rahvakunstis.

Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel.

Teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana

- Töö organiseerimine

Nüüdisaegsed tehnoloogilised võimalused ning uudsed võtted rõivaste ja tarbeesemete valmistamisel. Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Õmblemise ja käsitööga seotud elukutsed ning võimalused ettevõtluseks.

Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine.

Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.

- Materjalid

Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine

- Tikkimine

Tutvumine erinevate tikanditega. Tikand loomingulise väljendusvahendina. Sümbolid ja märgid. Tikandi kavandamine ja loomine arvutiga.

- Õmblemine

Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Esemee õmblemise tehnoloogilise järjekorra määramine. Õmblustöö viimistlemine.

- Kudumine ja/või heegeldamine

Tutvumine kudumise ja heegelt tehnika loominguliste võimalustega.

2.2.4.4.2. Kodundus

- Toit ja toitumine

Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad. Lisaained toiduainetes.

Eestlaste toit läbi aegade. Eri rahvaste toitumistraditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukohat, usk jm)

- Töö organiseerimine

Meeskonna juhtimine. Toiduga seonduvad ametid

- Toidu valmistamine

Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine.

Vormiroad ja vokitoidud. Kuumtöödeldud järelroad. Rahvustoidud

- Etikett

Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, koduses peolauas, kohvikus ning restoranis

- Kodu korrashoid

Olmekeemia. Puhastusvahendid, nende omadused ja ohutus. Suurpuhastus

- Tarbijakasvatus

Tarbija õigused ja kohustused. Märgistused toodetel. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju. Teadlik ja säästlik majandamine.

Laenud. Kokkuhoiuvõimalused ja kulude analüüs.

2.2.4.4.3. Projektõpe

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliste ja pikemaajaliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

2.2.4.4.4. Õpitulemused 9. klassis

2.2.4.4.4.1. Käsitöö

Õpilane:

- 1) valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist;

- 2) arutleb moe muutumise üle;
- 3) märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis;
- 4) kavandab isikupäraseid esemeid;
- 5) tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid;
- 6) kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid;
- 7) näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust;
- 8) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus;
- 9) otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist;
- 10) esitleb või eksponeerib oma tööd;
- 11) täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt;
- 12) analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks;
- 13) valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid;
- 14) leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid

2.2.4.4.2. Kodundus

Õpilane:

- 1) teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja
- 2) mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid;
- 3) tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riknemisega seotud riskitegureid;
- 4) teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada;
- 5) võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid;
- 6) arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- 7) hindab enda huve ja sobivust toiduga seotud elukutseteks või hobideks;
- 8) teab toiduainete kuumtöötlemise viise;
- 9) tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi;
- 10) õpilane mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel;
- 11) arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahel;
- 12) tunneb erinevaid kodumasinaid, oskab võrrelda nende erinevaid parameetreid ja käsitseda neid kasutusjuhendi järgi;
- 13) tunneb põhilisi korrastustöid;
- 14) teab puhastusainete pH-taseme ja otstarbe seoseid;

- 15) tunneb tarbija õigusi ning kohustusi;
- 16) analüüsib reklaamide mõju ostmisele;
- 17) planeerib majanduskulusid eelarve järgi

2.2.4.4.4.3. Projektõpe

Õpilane:

- 1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;
- 2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu

2.3. Õppeaine tehnoloogiaõpetus (4.-9. kl)

2.3.1. Õppeaine kirjeldus

II ja III kooliastmes koosneb õpetuse sisu viiest osaoskusest ühe kooliastme piires:

- tehnoloogia igapäevaelus,
- disain ja joonestamine,
- materjalide töötlemine,
- kodundus vahetatud õpperühmades,
- projektitööd.

Õppe käigus omandatakse üldalused ja alusteave, mida on tarvis ülesannete lahendamiseks ja esemete valmistamiseks. Õppetundides lõimib aineõpetaja õppesisu praktilise tegevusega (puidutöö, metallitöö, elektroonika jm). Õppesisu ja/või järjestust võib kooliastmeti muuta või õpitut järgmises kooliastmes sügavamalt käsitleda. Õppeaine osade järjestuse õppeaasta jooksul planeerib ja korraldab aineõpetaja koostöös käsitöö ja kodunduse õpetajaga. Õppeaine mitmekülgse huvides vahetatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpperühmi. Õppes pannakse rõhku õpilaste mõtestatud loovale uuendustegevusele, seega saavad õpilased koos avastamisrõõmuga kogeda tööprotsessi ideest valmis esemeni. Õpilased teevad huvitavaid ja fantaasiaküllaseid rakenduslikku laadi loomingulisi ülesandeid, sh kavandavad, valmistavad ning esitlevad eset, andes oma tööle ise ka hinnangu.

Tuuakse esile seosed õppeainete ning eluvaldkondade vahel, samuti nende rakenduslikud väljundid. Nii tekib õpilastel terviklik mõistmine ülesandest või tootest. Oluline on, et õpilased mõistaksid, kuidas toimib tehnoloogia, ning saaksid ise osaleda õpilaspärase tehnoloogia, sh töötava eseme loomisel. Eelnimetatu lähtub õpilaste ealisest arengutasemest ja on neile arusaadaval tasemel. Seejuures arvestatakse õpilaste erinevaid võimeid ja huve ning toetatakse nende omaalgatust ja õpimotivatsiooni. Õppeaines rõhutatakse leiutajameelse tegevuse olulisust ning kujundatakse noorte tööalaseid käitumis- ja väärtushoiakuid. Eesmärk on, et õpilased omandaksid keskkonnasäästlikkust ja kohalikke traditsioone väärtustavad ning eetilised tõekspidamised.

2.3.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid

Tehnoloogiaõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) omandab tehnoloogilise kirjaoskuse, sh arendab tehnoloogilisi teadmisi ja oskusi ning tunneb rahulolu ja innustust praktilisest eneseteostusest;
- 2) oskab seostada inimest ja ümbritsevat elukeskkonda ning analüüsida tehnoloogia mõjusid keskkonnale;
- 3) lahendab loovalt ülesandeid, valdab ideede kujustamise oskust ja on esemete valmistamisel leidlik;
- 4) arvestab tehnoloogiaga seotud eetilisi, esteetilisi ja jätkusuutlikke tõekspidamisi;
- 5) julgeb katsetada, väärtustab ettevõtlikkust, sõbralikkust, koostööoskust ja töötahet ning mõistab, miks on erinevad oskused ja hoiakud igapäevaelus ning tulevases tööelus olulised;
- 6) omandab teadmisi ja oskusi, käsitsedes erinevaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise;
- 7) suudab loovalt rakendada teoreetilisi teadmisi praktiliste ülesannete lahendamisel;
- 8) järgib tööprotsessis ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid ning kõlbelisi käitumisnorme;
- 9) lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
- 10) mõistab, kuidas tingib tehnoloogia areng muutused maailmas, sh inimeste töötamisvõimalustes
- 11) omab ülevaadet tehnoloogiavaldkonnaga seotud ametitest, tunnetab oma võimeid, huvi ja sobivust edasisteks õpinguteks ja oskab teha karjääriotsuseid, väärtustab kultuuripärimust.

2.3.3. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa

Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi sihikindlalt õppima, suunata nende enesehinnangu kujunemist, süvendada ja tekitada elukestvat käsitöö- ja tehnoloogiahuvi, suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul. Hindamine toetab õpilaste tehnoloogiapädevuse kujunemist, tehnoloogilise kirjaoskuse arengut ja annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta, olles lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ning kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Õpilasi hinnates on olulised nii õpetaja sõnaline hinnang, numbriline hinne kui ka õpilaste enesehinnang. Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes hinnatakse lisaks õpilaste edukat osalemist aineolümpiaadidel, -konkurssidel, -üritustel ja võistlustel. 9. klassis võib õpilaste teadmiste ja oskuste kokkuvõtvaks hindamiseks teha lõputöö. Tehnoloogiaõpetuses hinnatakse õpilase:

- töökultuuri, tehnoloogilist kirjaoskust ja eseme kavandamist ning valmistamist;
- suhtumist õppetöösse, töökust, püüdlikkust, järjekindlust, tähelepanelikkust;
- koostööoskust, abivalmidust, iseseisvust töö tegemisel;
- õpperuumide kodukorra täitmist;
- kavandamist (originaalsust, iseseisvust, idee või kavandi rakendamise võimalikkust), materjali ja töövahendite valiku otstarbekust, eseme valmistamise viisi, tööjoonise tehnilist korrektsust jm;
- valikute (ideede, töötlusviiside, materjalide jm) tegemise, analüüsimise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskust;
- valmistamise kulgu (materjalide ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise oskust, teoreetilisi teadmisi ja nende rakendamise oskust, tööohutuse nõuete järgimist jm);
- tulemust (idee teostust, eseme viimistlust, esteetilist väärtust, ülesande õigeaegset lõpetamist, eseme kvaliteeti jm), sh üksikülesannete sooritamist ja eseme esitlemise oskust.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

2.3.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- planeerib tööd ja lahendab sellega seotud ülesandeid;

- joonestab joonist ja disainib lihtsaid esemeid;
- tunneb enam kasutatavaid materjale ja nende omadusi ning kasutab neid töös otstarbekalt;
- teab lihtsamaid töövahendeid ja töötlemisviise ning oskab neid töös kasutada;
- valmistab lihtsaid esemeid (nt mänguasi, paat, liikuv auto jne);
- esitleb ideed, joonist või eset;
- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
- väärtustab ning järgib väljakujunenud tööalaseid hoiakuid ja käitumistavasid;
- tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite.

2.3.4.1. Õppesisu 5. klassis

- Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad).
- Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Puur- ja puidutreibink. Materjalide liited.
- Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.

2.3.4.1.1. Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega;
- 2) kirjeldab inimtegevuse ja tehnoloogia mõju keskkonnale;
- 3) koostab kolmvaate lihtsast detailist
- 4) teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente
- 5) disainib lihtsaid esemeid, kasutades selleks ettenähtud materjale
- 6) märkab probleeme ja pakub neile omanäolisi lahendusi
- 7) osaleb õpilaspäraselt uudse tehnoloogilise protsessi loomises, mis on seotud materjalide valiku ja otstarbeka töötlusviisi leidmisega
- 8) mõistab leiutiste osatähtsust tehnoloogia arengus.
- 9) valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale;
- 10) valmistab mitmesuguseid lihtsaid esemeid (sh mänguasju);
- 11) analüüsib ja hindab loodud eset, sh esteetilisest ja rakenduslikust küljest;
- 12) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
- 13) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks.

- 14) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust;
- 15) teeb põhilisi korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;

2.3.4.2. Õppesisu 6. klassis

- Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Tehnoloogia ja teadused. Tehnoloogia, inimene ja keskkond. Transpordivahendid. Energiaallikad.
- Eskiis. Lihtsa eseme kavandamine. Tehniline joonis. Jooned ja nende tähendused. Mõõtmed ja mõõtkava.
- Piltkujutis ja vaated. Lihtsa mõõtmestatud tehnilise joonise koostamine ja selle esitlemine.
- Disain. Disaini elemendid. Eseme viimistlemine. Probleemide lahendamine.
- Insenerid ja leiutamine.
- Materjalide liigid (puit, metall, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused.

2.3.4.2.1. Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) peab tähtsaks tehnoloogilist kirjaoskust igapäevaelus;
- 2) võrdleb erinevaid transpordivahendeid ning energiaallikaid;
- 3) kirjeldab ratta ja energia kasutamist ajaloos ning nüüdisajal;
- 4) valmistab töötavaid mudeleid praktilise tööna.
- 5) selgitab joonte tähendust joonisel, oskab joonestada jõukohast tehnilist joonist ning seda esitleda
- 6) suudab valmistada jõukohaseid liiteid;
- 7) kasutab õppetöös puur- ja treipinki;
- 8) väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid töövõtteid;
- 9) leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 10) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistööde osalisena;
- 11) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 12) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 13) teeb võimetekohase projekti ning analüüsib saadud tagasisidet.
- 14) teab jäätmete käsitlemise ja keskkonnahoiu põhilisi nõudeid.

2.3.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- valib eseme valmistamiseks sobivad materjalid, töövahendid ja töötlemisviisid, hangib ning kasutab vajalikku teavet ainealasest kirjandusest ja internetist;
- käsitseb ohutult käsi- ja elektrilisi tööriistu ja materjale ning mõistab ohutu töötamise olulisust, sh seoseid tervise ja karjäärivõimaluste vahel;
- kasutab ressursse keskkonda säästvalt ja jätkusuutlikult ning mõistab, kuidas rakendada omandatud oskusi nii igapäeva- kui ka tulevases tööelus;
- pakub välja ideid, rakendab neid loovalt esemeid valmistades ja täiustades ning mõistab enda osaluse tähtsust;
- analüüsib eseme valmistamise protsessi ning omandab uusi teadmisi;
- esitleb eset, hindab tulemuse kvaliteeti;
- valmistab esemeid, teadvustab ja rakendab tehnoloogilisi ning loodusteaduste võimalusi praktilistes tegevustes;
- kujundab positiivseid väärtushinnanguid ja kõlbelisi tööharjumusi, hindab ning väldib võimalikke ohte töös;
- teeb tervislikke toiduvalikuid, väärtustab tervislikku eluviisi ning toimib vastutustundliku tarbijana.

2.3.5.1. Õppesisu 7. klassis

- Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud.
- Eetilised tõekspidamised tehnoloogiliste võimaluste rakendamisel.
- Ressursside säästlik tarbimine.
- Töömaailm ja töö planeerimine.
- Tooraine ja tootmine.
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia.
- Tehnoloogilise maailma tulevikuperspektiivid.
- Leiutamine ja uuenduslikkus.
- Tehnilist taipu arendavate ja probleemülesannete lahendamine

2.3.5.1.1. Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

- kirjeldab ja analüüsib inimtegevuse mõju loodusele ning keskkonnale;
- mõistab enda osalust tehnoloogilistes protsessides;

- kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid, tunneb nende ohutut käsitlemist;
- teadvustab ressursside piiratud hulka ning tarbib neid säästvalt ja jätkusuutlikult;
- oskab tegevust planeerida ning teab oma eelistusi eneseteostuseks sobiva elukutse/ameti valikul;
- teadvustab tehnoloogia ja inimese vastastikust mõju;
- planeerib ülesande ja kavandab eseme ning esitleb seda võimaluse korral IKT vahenditega;
- lahendab probleemülesandeid;

2.3.5.2. Õppesisu 8. klassis

- Viimistlemine ja pinnakatted.
- Ergonoomika.
- Esemee modelleerimine arvuti abil.
- Joonise vormistamine ja esitlemine.
- Skeemid.
- Leppemärgid ja tähised tehnilistel joonistel.
- Erinevate liidete kasutamine.

2.3.5.1.1. Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

- teab ja kasutab erinevaid esemete viimistlemise võimalusi;
- teab pinnakatete omadusi ja kasutamise võimalusi;
- arvestab ergonoomika põhireegleid ning oskab neid töös rakendada;
- loeb skeeme, lihtsat kooste- ja ehitusjoonist;
- joonestab jõukohast tehnilist joonist, vormistab ja esitleb joonist või skeemi;
- leiab teavet materjalide, nende omaduste ja töötlemise kohta, hangib ainealast teavet kirjandusest ja internetist ning kasutab seda võrdleb materjalide omadusi, töötlemise viise ning kasutamise võimalusi;
- kasutab eset valmistades mitmesuguseid töövahendeid, võimaluse korral CNC-tööpink, valib sobivaima töötlusviisi;

2.3.5.2. Õppesisu 9. klassis

- Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud.
- Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel esemeks. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.
- Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

2.3.5.2.1. Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- kujundab positiivseid väärtushinnanguid ja kõlbelisi tööharjumusi;
- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid, kasutab ohutult masinaid ning töövahendeid;
- leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- osaleb paindlikult ühistöös, tööülesannete jaotamisel ja ajakava planeerimisel;
- suhtleb projektitöös vajaduse korral kooliväliste institutsioonidega, et saada tarvilikku infot;
- suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust;
- mõistab info kriitilise hindamise ja tõlgendamise vajalikkust ning kasutab infot kooskõlas kehtivate seaduste ja normidega;
- kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- teeb võimetekohase projekti ning analüüsib üksikuid ülesandeid ja saadud tagasisidet.

3. Õppeaine muusikaõpetus

3.1. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel. Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud. Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- laulmine,
- pillimäng,
- muusikaline liikumine,
- omalooming,
- muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos 9 musitseerimisega. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks

on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

3.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

3.3. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatuseesmärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksis;
- omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede väljapakkumine ning teostamine, loomingulisus;

- muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

3.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

Muusikaõpetus on I kooliastmes lõimitud kõikide teiste õppeainetega (kunsti- ja tööõpetuse, eesti keele, matemaatika, loodus- ja inimeseõpetuse ning kehalise kasvatusega).

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe ja/või kahehäälses kooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

3.4.1. Õppesisu 1. klassis

Laulmine:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise ning selge diktsiooniga nii üksi kui rühmas;
- mõistab muusika sisu ning meeleolu;
- laulab eakohaseid erineva meeleoluga laule.

Pillimäng:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja *ostinato*´des;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine:

- väljendab muusikapala meeleolu ja karakterit liikumise kaudu;
- tajub liikumise kaudu muusikapala rütmi, meloodiat, dünaamikat ja tempot.

Omalooming:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.

Muusika kuulamine:

- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid joonistades.

Muusikaline kirjaoskus:

- tunneb ja kasutab SO, MI, RA astet ja tajub astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise ja käemärkide järgi;
- tunneb helivältusi:

- tunneb 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- tunneb muusikalisi oskussõnu: takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, helilooja, sõnade autor, salm, refrään, kaasmäng, rütm, meloodia, vaikselt, valjult ja mõistab nende tähendust.

3.4.1.1. Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes;
- 2) laulab vabalt ja emotsionaalselt;
- 3) laulab peast F. Pacius „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; L. Põldmäe „Sirgumise laul“ ning lastelaule „Lapsed, tupp“ ja „Kevadel“;
- 4) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule);
- 5) laulab lihtsat meloodiat käemärkide järgi;
- 6) mängib laulude saatena keha- ja rütmipille;
- 7) oskab kirjeldada kuulatavat muusikat;
- 8) tunneb ja oskab kasutada õpitud astmeid ja helivältusi;

9) mõistab muusikaliste oskussõnade: takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, helilooja, sõnade autor, salm, refrään, kaasmäng, rütm, meloodia, vaikselt, valjult tähendust;

10) huvitub muusikast nii koolis kui väljaspool kooli (kontserdi- ja teatrikülastused).

3.4.1.2. Praktilised tööd

Õpilane:

- oskab valmistada lihtsaid pille (marakas, kivi pill, kõlapulgad);
- osaleb koolisisestel muusikaüritustel.

3.4.2. Õppesisu 2. klassis

Laulmine:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga nii üksi kui rühmas;
- mõistab ja väljendab musitseerides muusika sisu ning meeleolu;
- laulab eakohaseid erineva karakteri, taktimõõdu ning tempoga laste- mängu- ja mudellaule;
- laulab eesti rahvalaule ja regilaule kalendritähtpäevadest lähtuvalt.

Pillimäng:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja *ostinato*´des;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine:

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge;

Omalooming:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- rütmi- ja plaatpillidel;
- tajub liikumise kaudu muusikapala rütmi, meloodiat, dünaamikat ja tempot;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks;
- loob tekste (regivärss, liisusalmid).

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- tunneb ja kirjeldab karakterpalu kuulates muusika väljendusvahendeid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid joonistades;
- tutvub lähemalt R. Pätsi ja R. Eespere loominguga ja tegevusega.

Muusikaline kirjaoskus:

- õpib laulma astmemudeleid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ astmetega, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi;
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- mõistab alljärgnevate helivältuste tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- tunneb muusikalisi oskussõnu: astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, kaanon, piano, forte, fermaat ja mõistab nende tähendust;
- teab 2- ja 3-osalise taktimõõdu dirigeerimise skeemi.

3.4.2.1. Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

- osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes;
- laulab vabalt, emotsionaalselt;
- laulab peast F. Pacius „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; L. Põldmäe „Sirgumise laul“ ning lastelaulu „Tiliseb, tiliseb aisakell“;
- laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmine, pillimäng, liikumine);
- mängib laulude saatena keha- ja rütmipille;
- oskab kirjeldada kuulatavat muusikat;
- tunneb ja oskab kasutada õpitud astmeid, helivältusi ja rütmifiguure;
- mõistab muusikaliste oskussõnade: astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, kaanon, *piano*, *forte*, fermaat tähendust;
- huvitub muusikast nii koolis kui väljaspool kooli (kontserdi- ja teatrikülastused).

3.4.2.2. Praktilised tööd

Õpilane:

- osaleb koolisisestel muusikaüritustel.

3.4.3. Õppesisu 3. klassis

Laulmine:

- laulab väljendusrikkalt loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga nii üksi kui rühmas;
- mõistab ja väljendab musitseerides muusika sisu ning meeleolu;
- laulab eakohaseid erineva karakteri, taktimõõdu ning tempoga laste- mängu- ja mudellaule, teiste rahvaste laule ning kaanoneid;
- laulab eesti rahvalaule ja regilaule kalendritähtpäevadest lähtuvalt;
- laulab peast kooliastme ühislause: F. Pacius „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“; L. Põldmäe „Sirgumise laul“ ning lastelaule „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadpidu“.

Pillimäng:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja *ostinato*´des;
- tutvub plokkflöödi esmaste mänguvõtetega.

Muusikaline liikumine:

- väljendab muusikapala sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib laulu- ja ringmänge.
- oskab liikuda erinevates rütmides: valss, marss, polka.

Omalooming:

- loob rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- loob lihtsamaid tekste: regivärsse, laulusõnu jne.;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- tunneb karakterpalu kuulates muusika väljendusvahendeid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika;
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu, kasutades õpitud oskussõnavara;
- seostab muusikapala selle autoritega;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid joonistades;
- eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- tutvub heliloojate M. Härma, G. Ernesaksa, A. Pärdi ja W. A. Mozarti loominguga ja tegevusega.

Muusikaline kirjaoskus:

- õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi;

- mõistab alljärgnevate helivältuste tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- laulab JO-ja RA-astmerida (duur ja moll) seoses lauludega;
- õpib tundma dünaamikamärkide *crescendo* ja *diminuendo* tähendust;
- õpib tundma muusikaliste oskussõnade: meetrum, kahekordne taktijoon, koorijuht, koor, ansambel, solist, dirigent, orkester, muusikapala, marss, polka, valss, *ostinato*, eelmäng, vahemäng, tempo, kõlavärv (tämberv), märkide latern, *segno*, volt tähendust.

3.4.3.1. Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes;
- laulab vabalt, emotsionaalselt;
- laulab peast L. Põldmäe „Sirgumise laul“; F. Pacius „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ ning lastelaule „Teele, teele, kurekesed“ ja „Kevadpidu“;
- mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmine, pillimäng, liikumine);
- mängib laulude saatena keha- ja rütmipille;
- omandab plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- tutvub seoses pillimänguga viiulivõtme, tähtnimede ja nende asukohaga noodijoonestikul;
- oskab kirjeldada kuulatavat muusikat;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, kahekordne taktijoon, koorijuht, koor, ansambel, solist, dirigent, orkester, muusikapala, marss, polka, valss, *ostinato*, eelmäng, vahemäng, tempo, kõlavärv (tämberv); muusikalised märgid: latern, *segno*, volt;
- tunneb õpitud muusikaliike ja heliloojaid;
- huvitub muusikast nii koolis kui väljaspool kooli (kontserdi-, teatrikülastused).

3.4.3.2. Praktilised tööd

Õpilane:

- arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

3.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides absoluutseid ja relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

3.5.1. Õppesisu 4. klassis

Laulmine:

- osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;

3.5.1.1. Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), “Sirgumise laul” (L. Põldmäe), „Püha öö” (F. Gruber).
- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinatodes*;
- rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*´sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- mõistab õpitud heliväljuste tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:
- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste tähendust;
- mõistab muusikaliste oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid),

dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

3.5.1.2. Praktilised tööd

Õpilane:

- arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

3.5.2. Õppesisu 5. klassis

Tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis laudakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises liikumises on põhiorhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes. Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse võimalusel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.5.2.1. Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laulab peast ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), “Sirgumise laul” (L. ja H. Põldmäe”);
- 5) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;

25) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, *andante*, *moderato*, *allegro*, *largo*, *ritenuto*, *accelerando*, dünaamika, *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*;

26) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta kirjalikul viisil;

27) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

3.5.3. Õppesisu 6. klassis

Tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimängu oskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises liikumises on põhiohk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes. Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse võimalusel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.5.3.1. Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;

- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Sirgumise laul” (L. ja H. Põldmäe), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber);
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 7) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 8) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 9) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 10) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid;
- 11) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 12) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 13) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist;
- 14) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 15) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 16) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 17) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 18) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse
- 19) lugupidavalt;
- 20) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 21) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega;

- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid (astmeid) ja absoluutseid helikõrgusi; 9) rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 9) väljendab kuuldu muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 10) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 11) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 12) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 13) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 14) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

3.6.1. Õppesisu 7. klassis

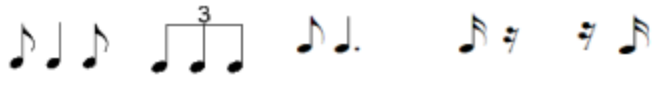
Tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse muusitsemisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, võimalusel omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rockmuusika vastu tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Et arendada kuulamiskogemust, kujundada

kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.6.1.1. Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast ühislaule: „Eesti hümn”(F. Pacius), “Sürgumise laul” (L. ja H. Põldmäe) „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen);
- 7) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 8) võimalusel rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 9) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 10) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 11) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid;
- 12) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 13) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 14) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 15) väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu;
- 16) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 17) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ja pillikoosseise;

- 18) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);
- 19) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 20) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 21) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 22) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevat kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis);
- 23) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 24)
- 25) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 26) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 27) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 28) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 29) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused, sümfoonia, rondo, variatsioon

3.6.1.2. Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta kirjalikul viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

3.6.2. Õppesisu 8. klassis

Tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse

musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, võimalusel omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rockmuusika vastu tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste isikupärast esinemisostkust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.6.2.1. Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;

mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;

kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;

osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;

laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;

laulab peast ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Sirgumise laul” (L. ja H. Põldmäe), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen);

kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;

võimalusel rakendab muusitseerides kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;

kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi;

tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;

väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid;

loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);

väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu;

kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;

eristab pop- ja rokkmuusikat;

eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise;

teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);

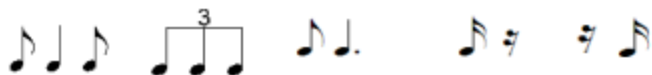
tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;

on tutvunud Eesti ning valikuliselt Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;

arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;

tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis);

mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);

mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;

mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: sümfooniaorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, pop- ja rokkmuusika.

3.6.2.2. Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta kirjalikul viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

3.6.3. Õppesisu 9. klassis

Tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, võimalusel omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtted. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rockmuusika vastu tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste isikupärast esinemisioskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi küllastamise kultuuri ning avardada silmaringi, küllastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.6.3.1. Õpitulemused 9. klassis

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), “Sirgumise laul” (L. ja H. Põldmäe) „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Eestlane olen ja eestlaseks

- 26) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 27) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 28) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 29) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 30) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel, rondo, variatsioon, pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.

3.6.3.2. Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta kirjalikul viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

4. Õppeaine kehaline kasvatus

4.1. Õppeaine kirjeldus

Kehalises kasvatuses juhitakse õpilast oma kehalise vormisoleku taset jälgima ning seda regulaarselt harjutades ja uusi (sh iseseisvalt omandatud) teadmisi ja oskusi hankides edendama. Harjutamisel arvestatakse õpilaste ealisi iseärasusi.

4.2. Õppeaine õpetamise eesmärgid

Aine eesmärk on õpilasele tutvustada uusi spordialasid ja kinnistada varem õpitud spordialasid. Tutvustada õpilastele tervislikku eluviisi, toitumist ja hügieeni.

4.3. Õppeaine hindamise alused osaoskuste kaupa

Kehalises kasvatuses hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja kaasatõttamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava eesmärkidele ning õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, hindamisel ei arvestata õigekirjavigu, kuid parandatakse need. Tervisest tingitud erivajadustega õpilasi hinnates arvestatakse nende osavõttu kehalise kasvatus tundidest. Hinnatakse õpilase teadmisi spordist, liikumisest ja kehaliste harjutuste tegemist. Praktilisi oskusi hinnates lähtutakse õpilase terviseseseisundist – õpilane sooritab hindeharjutustena kontrollharjutuste lihtsustatud variante või oma raviarsti määratud harjutusi. Juhul kui õpilase terviseseseisund ei võimalda kehalise kasvatus ainekava täita, koostatakse talle individuaalne õppekava, milles fikseeritakse kehalise kasvatus õppe-eesmärk, õppesisu, õpitulemused ning nende hindamise vormid. Kehalises kasvatuses hinnatakse: Püüdlikkust ja aktiivsust tunnis, tahe ennast arendada (aktiivsust võib õpetaja hinnata hindega „nõrk“, kui õpilane on veerandis puudunud põhjuseta vähemalt kolm tundi). Põhiliigutusvilumuste ja spordialade tehnikaelementide omandamine. Õpitud mängude reeglite täitmine. Kehaliste võimete arengu tase lähtuvalt individuaalsest edasiminekust. Kehalise kasvatus kodukorra, ohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimine. Üldine sportlik aktiivsus. Teoreetilised teadmised, tervisekäitumine. Tegutsemisvalmidus ja kaasalöömine tunnis, tahe ennast arendada. Õpilane saabub tundi korrektsetes sportlikus riietuses ja – jalanõudes. Võtab aktiivselt tunnist osa, osaleb kõikides tegevustes innuga, aitab oma tegevusega tunni sujuvale kulgemisele kaasa, aitab vajadusel õpetajat tunni organiseerimisel. Õpilane osaleb tunnis protsessis tahtega arendada oma oskusi ja füüsilisi võimeid.

4.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) omandab kooliastme ainekava kuuluvate liikumisviiside / kehaliste harjutuste tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), sooritab põhiliikumisviise liigutusoskuste tasemel;
- 3) teab/kirjeldab, kuidas tuleb käituda kehalise kasvatuse tunnis (võimlas, staadionil, maastikul jne), täidab õpetaja seatud ohutusnõudeid ja hügieenireegleid, loetleb ohuallikaid liikumis-/sportimispaikades ja kooliteel ning kirjeldab ohutu liikumise, sportimise ja liiklemise võimalusi;
- 4) sooritab õpetaja juhendamisel kontrollharjutusi, annab hinnangu oma sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 5) teab, kuidas käituda kehalisi harjutusi sooritades (on viisakas, sõbralik ja abivalmis, täidab kokkulepitud (mängu)reegleid, kasutab heaperemehelikult kooli spordivahendeid ja -inventari);
- 6) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi, nimetab Eestis toimuvaid spordivõistlusi ning tantsuüritusi;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatuse tundides, oskab iseseisvalt ja koos kaaslastega ohutult mängida liikumismänge, tahab õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise.

4.4.2. Õppesisu 1. klassis

- Teadmised spordist ja liikumisviisidest. Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele. Käitumisreeglid kehalise kasvatuse tunnis. Ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeledes. Hügieenireeglid kehalisi harjutusi tehes.
- Võimlemine. Rivi- ja korraharjutused. Rivistumine viirgu ja kolonni, tervitamine, loendamine, pöörded paigal. Hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale. Koordinaatsiooni harjutused. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhi asenditega. Rakendusvõimlemine. Ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt.
- Jooks, hüpped ja visked. Liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksu samme. Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja tõukamisega.
- Liikumismängud. Liikumismängud väljas/maastikul. Liikumine (jooksud, pidurdused, suunamuutused) pallita ja palliga. Palli käsitlemise harjutused

(põrgatamine, vedamine, viskamine, söötmine ja püüdmine). Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused palliga.

- Taliavad. Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine. Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel.

4.4.2.1. Õpitulemused 1. klassis

Õpilane:

kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele;

nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;

oskab käituda kehalise kasvatus tunnis, oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T);

hüpleb hübitsat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest);

oskab alustada kiirjooksu püsti stardist asendist;

sooritab palliviske paigalt ja kahesammulise hooga;

sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge;

mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust;

suusatab paaristõukelise sammuga sõiduvõisiga ja vahelduvõukelise kahesammulise sõiduvõisiga.

4.4.3. Õppesisu 2. klassis

- Teadmised spordist ja liikumisviisidest. Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, kaaslaste soorituse kirjeldamine ning sellele hinnangu andmine. Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele. Ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegevustes. Hügieenireeglid kehalisi harjutusi tehes. Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. Pesemise vajalikkus pärast kehaliste harjutuste tegemist.
- Võimlemine. Rivi- ja korraharjutused. Rivistumine viirgu ja kolonni, harvenemine ja koondumine, tervitamine, loendamine, pöörded paigal, kujundliikumised. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Pökk-kõnd, kõnd kandadel. Liikumine juurdevõtusammuga kõrvale. Rivisamm (P) ja võimlejasamm (T). Üldkoormavad ja koordinatsiooni arendavad hüplemisharjutused. Hüplemine hübitsa tiirutamisega ette jalalt jalale. Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhi asenditega. Ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt. Rippseis. Tirel ette, kaldpinnalt tirel taha. Tasakaaluharjutused.

Liikumine joonel, pingil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksu samme. Päkk-kõnd ja pöörded päkkadel. Tasakaalu arendavad liikumismängud.

- Jooks, hüpped ja visked. Jooksuasend, jooksu liigutused, jooksu alustamine ja lõpetamine, jooks erinevatest lähteasenditest. Mitmesugused jooksuharjutused, jooks erinevas tempos. Kiirendusjooks. Püstistart koos stardikäsklustega. Erinevate teatevahetuste õppimine. Õpilane oskab teatepulka vastu võtta ja edasi anda pendelteatejooksus.
- Liikumismängud. Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja tõukamisega. Liikumismängud väljas/maastikul. Liikumine (jooksud, pidurdused, suunamuutused) pallita ja palliga. Palli käsitlemise harjutused (põrgatamine, vedamine, viskamine, söötmine ja püüdmine). Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused palliga. Rahvastepall.
- Talialad. Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine. Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel. Treptõus, käärtõus. Sahkpidurdus. Laskumine põhiasendis.

4.4.3.1. Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele;
- 1) nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) oskab käituda kehalise kasvatuse tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes, järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid, teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid;
- 3) annab hinnangu enda sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 4) oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T);
- 5) sooritab tireli ette ja kaldpinnalt tireli taha;
- 6) hüpleb hüpitsat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest);
- 7) jookseb kiirjooksu püsti stardist stardikäsklustega;
- 8) sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus;
- 9) sooritab palliviske paigalt ja kahesammulise hooga;
- 10) sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge;
- 11) mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust;

12)suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviiisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviiisiga;

13)laskub mäest põhiasendis.

4.4.4. Õppesisu 3. klassis

- Teadmised spordist ja liikumisviisidest: Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, kaaslaste soorituse kirjeldamine ning sellele hinnangu andmine. Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele. Käitumisreeglid kehalise kasvatuse tunnis. Ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeledes. Ohutu liiklemine sportimise paikadesse ja kooliteel. Hügieenireeglid kehalise harjutuse tehes. Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. Pesemise vajalikkus pärast kehaliste harjutuste tegemist. Elementaarsed teadmised spordialadest, Eesti sportlastest ning Eestis toimuvatest spordivõistlustest ja tantsu üritustest.
- Võimlemine: Rivi- ja korraharjutused. Rivistumine viirgu ja kolonni, harvenemine ja koondumine, tervitamine, loendamine, pöörded paigal, kujundliikumised. 7 Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Päck-kõnd, kõnd kandadel. Liikumine juurdevõtusammuga kõrvale. Rivisamm (P) ja võimlejasamm (T). Üldkoormavad ja koordinatsiooni arendavad hüplemisharjutused. Harki- ja käärihüplemine. Hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale. Koordinatsiooniharjutused. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega. Harjutused erinevate võimlemis vahenditega. Ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt. Rippseis, ripped ja toengud. Akrobaatilised harjutused. Veeremine kägarasse ja siru asendisse. Juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks. Tirel ette, kaldpinnalt tirel taha. Veere taha turiseisu. Kaarsild. Toengkägarast ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega. Tasakaaluharjutused. Liikumine joonel, pingil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksu samme. Päck-kõnd ja pöörded päkkadel. Võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise. Tasakaalu arendavad liikumismängud. Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks. Sirutus-mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolaualt.
- Jooks, hüpped, visked: Jooks. Jooksuasend, jooksu liigutused, jooksu alustamine ja lõpetamine, jooks erinevatest lähteasenditest. Mitmesugused jooksuharjutused, jooks erinevas tempos. Kiirendusjooks, kestmisjooks, võimetekohase jooksutempo valimine. Püstistart koos stardikäsklustega. Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes, pendelteatejooks teatepulgaga. Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes.

Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus. Kaugushüpe hoojooksult paku tabamiseta. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt. Visked. Viskepalli hoie. Tennisepallivise ülalt täpsusele ja kaugusele. Pallivise paigalt ja kahesammulise hooga.

- Liikumismängud: Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja tõukamisega. Liikumismängud väljas/maastikul. Liikumine (jooksud, pidurdused, suunamuutused) pallita ja palliga. Palli käsitlemise harjutused (pörgatamine, vedamine, viskamine, söötmine ja püüdmine). Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused palliga. Rahvastepall.
- Suusatamine: Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine. Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel. Trepptõus, käärtõus. Sahkpidurdus. Laskumine põhiasendis. Paaristõukeline sammuta ja vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduvärs

4.4.4.1. Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) oskab käituda kehalise kasvatuse tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes,
- 3) järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid,
- 4) teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid;
- 5) annab hinnangu enda sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 6) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi.
- 7) oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T);
- 8) sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel;
- 9) sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha;
- 10) hüpleb hübitsat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest).
- 11) jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega;
- 12) läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsi;
- 13) sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus;

- 14)sooritab palliviske paigalt ja kahesammulise hooga;
- 15)sooritab hoojooksult kaugushüppe pakku tabamata.
- 16)sooritab harjutusi erinevaid palle pörgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge;
- 17)mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust;
- 18)suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga;
- 19)laskub mäest põhiasendis;
- 20)läbib järjest suusatades 2 km (T) / 3 km (P) distantsi.

4.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust inimese tervisele ning kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis, kirjeldab oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate kehaliste harjutuste (spordialade/liikumisviiside) tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), teab, kuidas õpitud alasi iseseisvalt sooritada, sooritab põhiliikumisviise liigutusvilumuste tasemel;
- 3) selgitab kehalise kasvatuse tundides kehtivate ohutus- ja hügieeninõuete ning iseseisva ohutu liikumisharrastuse/liiklemise vajalikkust, järgib ohutus- ja hügieenireegleid kehalise kasvatuse tundides ning tunnivälistel spordiüritustel;
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehalise võimekuse katseid, võrdleb saavutatud tulemusi varasemate tulemustega, valib õpetaja juhendusel rühti ja kehalist võimekust parandavaid harjutusi ja sooritab neid;
- 5) mõistab hea käitumise, reeglite järgimise, keskkonda säästva suhtumise ja koostöö tegemise vajalikkust sportimisel/liikumisel, täidab reegleid ja võistlusmäärusi kehalisi harjutusi õppides ning liikudes, on valmis tegema koostööd (sooritama koos harjutusi, kuuluma ühte võistkonda jne) kõigi kaaslastega, kirjeldab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja teistes tegevustes;
- 6) kirjeldab sobivaid oskussõnu kasutades nähtud spordivõistlust ja/või tantsuüritust ning oma muljeid sellest, nimetab Eesti ja maailma tuntud sportlasi ning võistkondi, teab valdkonnaga seotud ameteid/elukutseid ja nende eripära, maailmas toimuvaid suurvõistlusi ja olulisemaid fakte antiikolümpiamängudest;

- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatuse tundides, tunneb huvi koolis toimuvate spordi- ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja, osaleja või pealtvaatajana, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne, soovib õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada teadmisi iseseisvaks sportimiseks/liikumiseks, osaleb tervisespordiüritustel.

4.5.1. Õppesisu 4. klassis

- Teadmised spordist ja liikumisviisidest. Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele. Kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Liikumissoovitused II kooliastme õpilasele. Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis. Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes. Ohutu ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted. Käitumine spordivõistlusel ja tantsuüritustel. Teadmised iseseisvaks harjutamiseks (kuidas sooritada soojendus- ja rühiharjutusi, kuidas sooritada kehaliste võimete teste ning treenida õpetaja abiga valitud harjutusi kasutades kehalisi võimeid ja rühti). Teadmised spordialadest/liikumisviisidest.
- Võimlemine. Rivi- ja korraharjutused. Ümberrivistumine viirus ja kolonnis. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Harjutuskombinatsioonid. Hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonöoriga. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Rühiharjutused. Kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused. Erinevad hüpped. Lihtsad visked ja püüded. Akrobaatika. Erinevad tirelid. Ratas kõrvale. Tasakaaluharjutused. Erinevad kõnni- ja hüplemisharjutused. Pöörded ja mahahüpped. Toenghüpe. Hoojooksult hüpe hoolauale. Äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel). Ülesirutus-mahahüpe maandumisasendi fikseerimisega. Hark- või kägarhüpe.
- Kergejõustik. Jooksuasendi ja -liigutuste korrigeerimine. Põlve- ja sääretõstejooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Kiirjooks ja selle eelsoojendus. Madallähte tutvustamine. Stardikäsklused. Ringteatejooksu teatevahetus. Kestvusjooks. Kaugushüpe täishoolt paku tabamisega. Kõrgushüpe (üleastumishüpe). Pallivise hoojooksult.
- Liikumis- ja sportmängud. Sportmängudeks ette valmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega. Rahvastepall. Korvpall: Palli hoie söötes, püüdes ja peale visates. Palli põrgatamine, söötmine ja vise korvile. Sammudelt vise korvile. Kaitseasend. Korvpallireeglitega tutvumine. Mäng lihtsustatud reeglite järgi. Võrkpall: Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Ülalt- ja altsööt pea kohale, vastu seina ning paarides. Alt-eest palling. Pioneeripall. Kolme viskega

võrkpall. Minivõrkpall. Jalgpall: Söödu peatamine jalapöia sisekülje ja rinnaga (P) ning löögitehnika õppimine, arendamine ja täiustamine. Mäng 4 : 4 ja 5 : 5. Orienteerumine. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Orienteerumismängud.

- Talialad. Suusatamine: Laskumised põhi- ja puhkeasendis. Tõusuviiside kasutamine erineva raskusega nõlvadel. Uisusamppööre, poolsahkpööre ja poolsahkpidurdus. Paaristõukeline ühesammuline sõiduviis. Uisutamine: Uisutamine erinevate käteasenditega. Sahkpidurdus. Start, sõit kurvis ja finišeerimine. Kestvusuisutamine.

4.5.1.1. Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning enda kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;
- 2) mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatuses tundides ning tunnivälises tegevuses, teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;
- 3) suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne;
- 4) sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga, valib õpetaja juhendusel harjutusi kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid;
- 5) tunneb õpitud spordialade oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel ning oskab käituda spordivõistlustel. Teab, mida tähendab aus mäng spordis;
- 6) nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi;
- 7) hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes. sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas. sooritab õpitud toenghüpet (hark- või kägarhüpe);
- 8) sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus;
- 9) sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe;
- 10) sooritab hoojooksult palliviske;
- 11) jookseb kiirjooksu stardikäsklustega;
- 12) mängib sportmängudeks ette valmistavaid liikumismänge ja sooritab teatevõistluse palliga;
- 13) mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid;
- 14) sooritab pörgatused takistuste vahelt ja sammudelt viske korvile korvpallis;

- 15)sooritab ülalt- ja altsöödud paarides ning alt-eest pallingu võrkpallis;
- 16)sooritab palli söötmise ja peatamise jalgpallis;
- 17)mängib kaht kooli valitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi ja/või sooritab õpetaja koostatud kontrollharjutuse;
- 18)suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusammuga;
- 19)sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis;
- 20)sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde;
- 21)kasutab uisutades sahkpidurdust;
- 22)arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme ja takistusi;
- 23)mängib orienteerumismänge.

4.5.2. Õppesisu 5. klassis

- Võimlemine: grupitööna võimlemiskava esitamine muusika saatel; hüppisaga hüppamine; harjutuskombinatsioon akrobaatikas ja rööbaspuudel; harjutuskombinatsioon madalal poomil (T) ja kangil (P); toenghüpe (hark- või kägarhüpe).
- Kergejõustik: madallähte sooritamine stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus; kaugushüppe sooritamine paku tabamisega; hoojooksult palliviske sooritamine; kiirjooksu jooksmine stardikäsklustega; kestvusjooks Merivälja pargis.
- Liikumis- ja sportmängud: sportmängudeks ettevalmistatavate liikumismängude mängimine ja teatevõistluse sooritamine palliga; reeglite järgi rahvastepalli mängimine ning kohtuniku otsuste aktsepteerimine; pörgatuste sooritamine takistuste vahelt ja sammudelt vise korvile korvpallis; ülalt- ja altsöödud paarides ning alt-eest pallingu võrkpallis; palli söötmise ja peatamine jalgpallis;
- Talialad: paaristõukelise ühesammulise sõiduviisiga suusatamine, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusammuga suusatamine; laskumise sooritamine põhi- ja puhkeasendis;
- Orienteerumine: orienteerumine kaardi järgi ja kompassi kasutamine; põhileppemärkide teadmine; etteantud või enda joonistatud plaani järgi ning

silmapaistvate loodus- ja tehisobjektide järgi orienteerumine etteantud piirkonnas; liikumistempo valik maastikku järgi.

4.5.2.1. Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning enda kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;
- 2) mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatus tundides ning tunnivälises tegevuses, teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;
- 3) suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne;
- 4) sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga, valib õpetaja juhendusel harjutusi kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid;
- 5) tunneb õpitud spordialade oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel ning oskab käituda spordivõistlustel;
- 6) teab, mida tähendab aus mäng spordis;
- 7) nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi.

4.5.3. Õppesisu 6.klassis

- Teadmised spordist ja liikumisviisidest. Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele. Kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Liikumissoovitused II kooliastme õpilasele. Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis. Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes. Ohutu ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted. Käitumine spordivõistlusel ja tantsuüritustel. Teadmised iseseisvaks harjutamiseks (kuidas sooritada soojendus- ja rühiharjutusi, kuidas sooritada kehaliste võimete teste ning treenida õpetaja abiga valitud harjutusi kasutades kehalisi võimeid ja rühti). Teadmised spordialadest/liikumisviisidest, suurvõistlustest ja/või üritustest Eestis ning maailmas, tuntumatest Eesti ja maailma sportlastest jms. Teadmised antiikolümpiamängudest.
- Võimlemine. Rivi- ja korraharjutused. Ümberrivistumine viirus ja kolonnis. Pöörded sammlikumiselt. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused.

Harjutuskombinatsioonid. Hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonööriga. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused saatelugemise ja/või muusika saatel. Harjutused vahendita ja vahendiga: käte ja jalgade hood, lödvestamised, vetrumised. Rühiharjutused. Kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused. Iluvõimlemine (T). Hüpitsa hood, ringid, kaheksad, tiirutamised. Erinevad hüpped. Lihtsad visked ja püüded. Rakendus- ja riistvõimlemine. Kahe- ja kolmevõtteline ronimine. Käte erinevad haarded ja hoided. Upp-, tiri- ja kinnerripe. Hooglemine rippes. Ees- ja tagatoengust hooga mahahüpped. Hooglemine rööbaspuudel toengus ja küünarvarstoengus. Kangil jala ülehoog käärtõngusse ja tagasi ning tireltõus ühe jala hoo ja teise tõukega (P). Akrobaatika. Erinevad tirelid. Tiritamm (P) ja selle õppimiseks juurdeviivad harjutused. Painduvust arendavad harjutused ja kaarsild (T). Ratas kõrvale. Kätelseis abistamisega. Tasakaaluharjutused. Erinevad kõnni- ja hüplemisharjutused. Pöörded ja mahahüpped. Toenghüpe. Hoojooksult hüpe hoolauale. Äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel). Ülesirutusmahahüpe maandumisasendi fikseerimisega. Hark- või kägarhüpe.

- Kergejõustik. Jooksuasendi ja -liigutuste korrigeerimine. Põlve- ja sääretõstejooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Kiirjooks ja selle eelsoojendus. Madallähte tutvustamine. Stardikäsklused. Ringteatejooksu teatevahetus. Kestvusjooks. Kaugushüpe täishoolt paku tabamisega. Kõrgushüpe (üleastumishüpe). Pallivise hoojooksult.
- Liikumis- ja sportmängud. Sportmängudeks ette valmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega. Rahvastepall. Korvpall. Palli hoie söötes, püüdes ja peale visates. Palli pörgatamine, söötmine ja vise korvile. Sammudelt vise korvile. Kaitseasend. Korvpallireeglitega tutvumine. Mäng lihtsustatud reeglite järgi. Võrkpall. Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Ülalt- ja altsööt pea kohale, vastu seina ning paarides. Alt-eest palling. Pioneeripall. Kolme viskega võrkpall. Minivõrkpall. Jalgpall. Söödu peatamine jalapöia sisekülje ja rinnaga (P) ning löögitehnika õppimine, arendamine ja täiustamine. Mäng 4 : 4 ja 5 : 5.
- Talialad. Laskumised põhi- ja puhkeasendis. Tõusuviiside kasutamine erineva raskusega nõlvadel. Uisusamppööre, poolsahkpööre ja poolsahkpidurdus. Paaristõukeline ühesammuline sõiduviis. Vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviis. Uisusamm ilma keppideta, pooluisusamm laugel laskumisel. Paaristõukeline kahesammuline uisusamm-sõiduviis. Teatesuusatamine. Uisutamine erinevate käteasenditega. Ülejalasõit vasakule ja paremale. Sahkpidurdus. Start, sõit kurvis ja finišeerimine. Kestvusuisutamine. Mängud ja teatevõistlused uiskudel.

- Orienteerumine. Maastikuobjektid, leppemärgid, kaardi mõõtkava, reljeefivormid (lõikejoonte vahe). Kauguste määramine. Liikumine joonorientiiride järgi. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Kompassi tutvustamine. Suunaharjutused kompassiga seistes ja liikudes. Õpperaja läbimine kaarti ja kompassi kasutades. Orienteerumismängud.

4.5.3.1. Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli;
- 2) tervislikus eluviisis ning enda kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;
- 3) mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatuse tundides ning tunnivälises tegevuses, teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;
- 4) suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne;
- 5) sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga, valib õpetaja juhendusel harjutusi kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid;
- 6) tunneb õpitud spordialade/tantsustiilide oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel ning oskab käituda spordivõistlustel ja tantsuüritustel;
- 7) teab, mida tähendab aus mäng spordis;
- 8) nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi, teab tähtsamaid fakte antiikolümpiamängudest ning Eesti üld- ja noorte tantsupidudest.
- 9) sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni (32 takti) saatelugemise või muusika saatel;
- 10) hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes;
- 11) sooritab iluvõimlemise elemente hüpitsaga (T);
- 12) sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas ja rööbaspuudel;
- 13) sooritab harjutuskombinatsiooni madalal poomil (T) ja kangil (P);
- 14) sooritab õpitud toenghüpet (hark- või kägarhüpe);
- 15) sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus;
- 16) sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe;

- 17)sooritab hoojooksult palliviske;
- 18)jookseb kiirjooksu stardikäsklustega;
- 19)jookseb järjest 9 minutit;
- 20)mängib sportmängudeks ette valmistavaid liikumismänge ja sooritab teatevõistluse palliga;
- 21)mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid;
- 22)sooritab põrgatused takistuste vahelt ja sammudelt viske korvile korvpallis;
- 23)sooritab ülalt- ja altsöödud paarides ning alt-eest pallingu võrkpallis;
- 24)sooritab palli söötmise ja peatamise jalgpallis;
- 25)mängib kaht kooli valitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi ja/või sooritab õpetaja koostatud kontrollharjutuse;
- 26)suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviiisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviiisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusammuga;
- 27)sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis;
- 28)sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde;
- 29)sooritab teatevahetuse teatesuusatamises;
- 30)läbib järjest suusatades 3 km (T) / 5 km (P) distantsi;
- 31)sooritab uisutades ristsamm vasakule ja paremale;
- 32)kasutab uisutades sahkpidurdust;
- 33)uisutab järjest 6 minutit;
- 34)oskab orienteeruda kaardi järgi ja kasutada kompassi;
- 35)teab põhileppemärke (10–15);
- 36)orienteerub etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas;
- 37)arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme ja takistusi;
- 38)oskab mängida orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita.

4.6. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab kehalise aktiivsuse mõju tervisele ja töövõimele ning selgitab regulaarse liikumisharrastuse vajalikkust, analüüsib enda igapäevast kehalist aktiivsust, sh liikumisharrastust ning annab sellele hinnangu;
- 2) omandab põhikooli ainekava kuuluvate spordialade/liikumisviiside tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), suudab õpitud spordialasid/liikumisviise iseseisvalt sooritada;

- 3) järgib ohutus- ja hügieeninõudeid kehalise kasvatuse tundides, tunni välistel spordiüritustel ning iseseisvalt liikudes, sportides ja liigeldes, oskab vältida ohuolukordi ning teab, mida teha liikudes/sportides juhtuda võivate õnnetuste korral;
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehaliste võimete testi harjutusi (sh lihtsamaid enesekontrolli teste) ning annab oma tulemustele hinnangu, teab, mis harjutused ja meetodid sobivad kehalise võimekuse parandamiseks, ning oskab neid iseseisvalt kasutada;
- 5) järgib sportides/liikudes reegleid ja võistlusmäärusi, liigub/spordib keskkonda hoides, oma kaaslasi austades ja nendega koostööd tehes, selgitab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja elus;
- 6) kirjeldab oskussõnu kasutades erinevate spordialade võistlusi ja/või tantsuüritusi ning muljeid nendest, kirjeldab lemmikspordiala (või tantsustiili), loetleb sel alal toimuvaid võistlusi/üritusi ning ala tuntumaid esindajaid Eestis ja maailmas, teab olulisemaid fakte antiik- ja nüüdis olümpiamängudest ning Eesti sportlaste saavutustest olümpiamängudel, oskab nimetada Eesti üld- ja noorte tantsupidude tähtsamaid sündmusi, tunneb Eesti üld- ja noorte tantsupidude traditsiooni;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatuse tundides, tunneb huvi koolis ja/või väljaspool toimuvate spordi- ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja, osaleja, pealtvaataja, kohtuniku või korraldajate abilisena;
- 8) harrastab liikumist/sportimist iseseisvalt ja/või koos kaaslastega, soovib õppida (sh iseseisvalt) uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada iseseisvaks liikumisharrastuseks vajalikke teadmisi, hindab oma võimeid ja huvisid ning mõistab, kuidas huvi, võimed ja oskused võimaldavad kujundada püsiva harrastuse ning võivad tulla kasuks tulevikus ameti valikul;
- 9) teab tervise ja kehakultuuri valdkonnaga seotud ameteid/elukutseid, selle töö eripära ning edasiõppimisvõimalusi.

4.6.1. Õppesisu 7. klassis

- Võimlemine: grupidööna võimlemiskava muusika saatel; harjutuskombinatsiooni sooritamine rööbaspuudel (T, P) ja poomil (T) / kangil (P); õpitud toenghüppe sooritamine (hark- ja/või kägarhüpe).
- Kergejõustik: täishoolt kaugushüppe sooritamine, hoojooksult palliviske sooritamine, kiirjooks stardikäsklustega; kestvusjooks Merivälja pargis.
- Sportmängud: tundides õpitud sportmängude tehnikaelementide sooritamine; läbimurrete paigalt ja liikumiselt ning petete sooritamine korvpallis; ülalt pallingu, ründelöögi ja nende vastuvõtu sooritamine võrkpallis; erinevatel positsioonidel

mängivate jalgpallurite ülesannete mõistmine ja nende täitmine mängus; kahe õpitud sportmängu mängimine reeglite järgi.

- Talialad: paaristõukelise ühe- ja kahesammulise sõiduviisiga suusatamine; suusatamine kepitõuketa uisusammuga tempovarianti; järjest suusatades 5 km (T) / 8 km (P) distantsi läbimine.
- Orienteerumine: orienteerumisraja läbimine oma võimete kohaselt; oskusmäärata suunda kompassiga, lugeda kaarti ja maastikku; oskus valida õige liikumistempo ja -viisi ning teevariandi maastikul; oskus mälu järgi kirjeldada läbitud orienteerumisrada.

4.6.1.1. Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ning regulaarse liikumisharrastuse mõju tervisele ja töövõimele;
- 2) järgib kehalisi harjutusi tehes hügieeni- ja ohutusnõudeid ning väldib ohuolukordi, teab, kuidas toimida sportides/liikudes juhtuda võivate õnnetuste ja traumade puhul, oskab anda elementaarset esmaabi;
- 3) liigub/spordib reegleid ja võistlusmäärusi järgides, kaaslasid austades ja abistades ning keskkonda säästes;
- 4) oskab iseseisvalt treenida: analüüsib enda kehalist vormisolekut, seab liikumisharrastusele eesmärgi, leiab endale sobiva (jõukohase) spordiala/liikumisviisi, õpib uusi liikumisoskusi ja arendab enda kehalisi võimeid;
- 5) osaleb aktiivselt kehalise kasvatus tundides, harrastab liikumist/sportimist iseseisvalt (tunniväliselt), käib spordi- ja tantsuüritustel, oskab tegutseda abikohtunikuna võistlustel.

4.6.2. Õppesisu 8. klassis

- Võimlemine: Rivi- ja korraharjutused. Jagunemine ja liitumine. Lahknemine ja ühinemine. Ristlemine. 14. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Harjutused vahendita ja vahenditega erinevate lihasrühmade treenimiseks. Harjutuste valimine ja harjutuskomplekside koostamine. Üldarendavate võimlemisharjutuste kirjeldamine. Üldarendavate võimlemisharjutuste kasutamine erinevate spordialade eelsoojendus harjutusena. Rühi arengut toetavad harjutused. Harjutused lülisamba vastupidavuse arendamiseks. Jõuharjutused selja-, kõhu-, tuhara- ja abaluulähendajatele lihastele. Venitusharjutused öla- ja puusaliigese liikuvuse arendamiseks. Iluvõimlemine (T). Harjutused rõnga, palli ja lindiga. Harjutuskombinatsioon vahendiga muusika saatel. Riistvõimlemine. Tireltõus rööbaspuudel ühe jala hoo ja teise tõukega (T). Kүүnarvarstoengust hoogtõus

taha ja harkistest trel ette (P). Kangil tireltõus jõuga. Käärhõõr (P). Akrobaatika. Kaks ratast kõrvale. Kätelseis. Tasakaaluharjutused poomil (T). Erinevad sammukombinatsioonid. Sammuga ette pööre 180 kraadi, jala hooga taha pööre 180 kraadi Poolspagaadist tõus taga oleva jala sammuga ette. Erinevad mahahüpped. Toenghüpe. Hark- ja/või kägarhüpe. Aeroobika. Aeroobika põhisammud. Aeroobika tervisespordialana. harjutuskombinatsiooni sooritamine rööbaspuudel (T, P) ja rõngastel (T) / kangil (P).

- Kergejõustik: Sprindi eelsoojendus harjutused. Ring teatejooks. Kestvusjooks. Kaugushüppe eelsoojendus harjutused. Kaugushüpe täis hoolt paku tabamisega. Pallivise hoojooksult. Järjest jooksmine 9 minutit (T) / 12 minutit (P).
- Korvpall: Palli pörgatamine, söötmine, püüdmine ja vise korvile liikumiselt. Läbimurded paigalt ja liikumiselt. Petted. Algteadmised kaitsemängust. Korvpalli võistlusmäärused.
- Võrkpall: Söödu harjutused paarides ja kolmikutes. Ülalt palling ja pallingu vastuvõtt. Ründelöök hüppeta ja hüppega (P) ning kaitsemäng.
- Jalgpall: Jalgpallitehnika elementide täiustamine erinevate harjutuste ja kombinatsioonidega. Jalgpalluri erinevate positsioonide (kaitsja, poolkaitsja ja ründaja) ning nende ülesannete mõistmine.
- Suusatamine: Laskumine madalalendis. Libisamm-tõusuviis. Sahn-, uisusamm-, paralleel- ja käärpööre. Tõusu- ja laskumisviiside ning pidurduste kasutamine maastikul. Paaristökeline ühe- ja kahesammuline sõiduviis. Kepitöketa uisusammu tempovariant. Õpitud sõiduviiside tehnikate täiustamine ja kinnistamine. Järjest suusatades 5 km (T) / 8 km (P) distantssi läbimine.
- Uisutamine: Tagurpidi uisutamine. Järjest uisutamine 9 minutit. Lipukulli mängimine jääl. Pidurdamisoskus.
- Tantsuline liikumine: Tantsud õpetaja valikul vastavalt neidude ja noormeeste arvule klassis. Mõisted, oskussõnad, põhisammud ja kombinatsioonid. Soorollid tantsus Erinevate liikumiste ja stiilide loov kasutamine Traditsioonilisus ja nüüdisaegsus. Tants kui sport. Tants kui kunst ja kultuur. Tants kui meelelahutus.

4.6.2.1. Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

- 1) kirjeldab kehalise aktiivsuse mõju tervisele ja töövõimele ning selgitab regulaarse liikumisharrastuse vajalikkust, analüüsib enda igapäevast kehalist aktiivsust, sh liikumisharrastust ning annab sellele hinnangu;
- 2) omandab põhikooli ainekava kuuluvate spordialade/liikumisviiside tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), suudab õpitud spordialasid/liikumisviise iseseisvalt sooritada;

- 3) järgib ohutus- ja hügieeninõudeid kehalise kasvatuse tundides, tunni välistel spordiüritustel ning iseseisvalt liikudes, sportides ja liigeldes, oskab vältida ohuolukordi ning teab, mida teha liikudes/sportides juhtuda võivate õnnetuste korral;
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehaliste võimete testi harjutusi (sh lihtsamaid enesekontrolli teste) ning annab oma tulemustele hinnangu, teab, mis harjutused ja meetodid sobivad kehalise võimekuse parandamiseks, ning oskab neid iseseisvalt kasutada;
- 5) järgib sportides/liikudes reegleid ja võistlusmäärusi, liigub/spordib keskkonda hoides, oma kaaslasi austades ja nendega koostööd tehes, selgitab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja elus;
- 6) kirjeldab oskussõnu kasutades erinevate spordialade võistlusi ja/või tantsuüritusi ning muljeid nendest, kirjeldab lemmikspordiala (või tantsustiili), loetleb sel alal toimuvaid võistlusi/üritusi ning ala tuntumaid esindajaid Eestis ja maailmas, teab olulisemaid fakte antiik- ja nüüdis olümpiamängudest ning Eesti sportlaste saavutustest olümpiamängudel, oskab nimetada Eesti üld- ja noorte tantsupidude tähtsamaid sündmusi, tunneb Eesti üld- ja noorte tantsupidude traditsiooni;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatuse tundides, tunneb huvi koolis ja/või väljaspool toimuvate spordi- ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja, osaleja, pealtvaataja, kohtuniku või korraldajate abilisena;
- 8) harrastab liikumist/sportimist iseseisvalt ja/või koos kaaslastega, soovib õppida (sh iseseisvalt) uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada iseseisvaks liikumisharrastuseks vajalikke teadmisi, hindab oma võimeid ja huvisid ning mõistab, kuidas huvi, võimed ja oskused võimaldavad kujundada püsiva harrastuse ning võivad tulla kasuks tulevikus ameti valikul;
- 9) teab tervise ja kehakultuuri valdkonnaga seotud ameteid/elukutseid, selle töö eripära ning edasiõppimisvõimalusi.

4.6.3. Õppesisu 9. klassis

- Võimlemine: Rivi- ja korraharjutused. Jagunemine ja liitumine. Lahknemine ja ühinemine. Ristlemine. 14 Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Harjutused vahendita ja vahenditega erinevate lihaskühmade treenimiseks. Harjutuste valimine ja harjutuskomplekside koostamine. Üldarendavate võimlemisharjutuste kirjeldamine. Üldarendavate võimlemisharjutuste kasutamine erinevate spordialade eelsoojendus harjutusena. Rühi arengut toetavad harjutused. Harjutused lülisamba vastupidavuse arendamiseks. Jõuharjutused selja-, kõhu-, tuhara- ja abaluulähendajatele lihastele.

Venitusharjutused õla- ja puusaliigese liikuvuse arendamiseks. Iluvõimlemine (T). Harjutused rõnga, palli ja lindiga. Harjutuskombinatsioon vahendiga muusika saatel. Riistvõimlemine. Tireltõus rööbaspuudel ühe jala hoo ja teise tõukega (T). Kүүnarvarstoengust hoogtõus taha ja harkistest tirel ette (P). Kangil tireltõus jõuga. Käärhõõr (P). Akrobaatika. Kaks ratast kõrvale. Kätelseis. Tasakaaluharjutused poomil (T). Erinevad sammukombinatsioonid. Sammuga ette pööre 180 kraadi, jala hooga taha pööre 180o Poolspagaadist tõus taga oleva jala sammuga ette. Erinevad mahahüpped. Toenghüpe. Hark- ja/või kägarhüpe. Aeroobika. Aeroobika põhisammud. Aeroobika tervisespordialana.

- Kergejõustik: Sprindi eelsoojendus harjutused. Ring teatejooks. Kestvusjooks. Kaugushüppe eelsoojendus harjutused. Kaugushüpe täis hoolt paku tabamisega. Pallivise hoojooksult.
- Korvpall: Palli pörgatamine, söötmine, püüdmine ja vise korvile liikumiselt. Läbimurded paigalt ja liikumiselt. Petted. Algteadmised kaitsemängust. Korvpalli võistlusmäärused.
- Võrkpall: Söödu harjutused paarides ja kolmikutes. Ülalt palling ja pallingu vastuvõtt. Ründelöök hüppeta ja hüppega (P) ning kaitsemäng.
- Jalgpall: Jalgpallitehnika elementide täiustamine erinevate harjutuste ja kombinatsioonidega. Jalgpalluri erinevate positsioonide (kaitsja, poolkaitsja ja ründaja) ning nende ülesannete mõistmine.
- Suusatamine: Laskumine madalalendis. Libisamm-tõusuviis. Sakh-, uisusamm-, paralleel- ja käärpööre. Tõusu- ja laskumisviiside ning pidurduste kasutamine maastikul. Paaristõukeline ühe- ja kahesammuline sõiduviis. Kepitõuketa uisusammu tempovariant. Õpitud sõiduviiside tehnikate täiustamine ja kinnistamine.
- Uisutamine: Tagurpidi uisutamine. Järjest uisutamine 9 minutit. Lipukulli mängimine jääl. Pidurdamisoskus.
- Tantsuline liikumine: Tantsud õpetaja valikul vastavalt neidude ja noormeeste arvule klassis. Mõisted, oskussõnad, põhisammud ja kombinatsioonid. Soorollid tantsus Erinevate liikumiste ja stiilide loov kasutamine Traditsioonilisus ja nüüdisaegsus. Tants kui sport. Tants kui kunst ja kultuur. Tants kui meelelahutus.

4.6.3.1. Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab õpitud vaba- või vahendiga harjutuskombinatsiooni muusika saatel;
- 2) sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas;
- 3) sooritab harjutuskombinatsiooni rööbaspuudel (T, P) ja rõngastel (T) / kangil (P);

- 4) sooritab õpitud toenghüppe (hark- ja/või kägarhüpe);
- 5) sooritab täishoolt kaugushüppe ja suudab sooritada kolmikhüpet;
- 6) sooritab hoojooksult palliviske;
- 7) jookseb kiirjooksu stardikäsklustega;
- 8) suudab joosta järjest 9 minutit (T) / 12 minutit (P);
- 9) sooritab tundides õpitud sportmängude tehnika elemente;
- 10)sooritab läbimurded paigalt ja liikumiselt ning petted korvpallis;
- 11)sooritab ülalt pallingu, ründelöögi ja nende vastuvõtu võrkpallis;
- 12)mõistab erinevatel positsioonidel mängivate jalgpallurite ülesandeid ja täidab neid mängus;
- 13)mängib kaht õpitud sportmängu reeglite järgi;
- 14)suusatab paaristõukelise ühe- ja kahesammulise sõiduviisiga;
- 15)suusatab kepitõuketa uisusammuga tempovarianti;
- 16)läbib järjest suusatades 5 km (T) / 8 km (P) distantsti.

5. Õppeaine ujumine

5.1. Õppeaine kirjeldus

Ujumine on õppeaine, mille eesmärk on kehaliste võimete arendamine läbi praktiliste harjutuste. Ujumise õpetamine toimub eranditult ujulas.

5.2. Õppe ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

5.2.1. Õppesisu 2. klassis

Kohanemine veega, veepinnal hõljumine (“meritäh”t”), libisemine (“nool”), sukeldumine ja veest esemete toomine (“tuuker”), rinnuli ujumine, selili ujumine. Abivahenditena on kasutusel ujumislauad, nuudlid ja punud.

5.2.1.1. Õpitulemused 2. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumisnormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis “meritäh”t” 1 min.

5.2.2. Õppesisu 3. klassis

Veepinnal hõljumine (“meritäh”t”), libisemine (“nool”), sukeldumine ja veest esemete toomine (“tuuker”), rinnuli ujumine, selili ujumine. Abivahenditena on kasutusel ujumislauad, nuudlid ja punud.

5.2.2.1. Õpitulemused 3. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumisnormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis “meritäh”t” 1 min.

5.3. Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

II kooliastmes on ujumise õpetus osa kehalise kasvatuses tundidest. Tundide koormus on varieeruv ning on otseselt sõltuvuses ujula täituvuse ning tundide paigutusega tunniplaanis.

5.3.1. Õppesisu 4. klassis

Õpilased on omandanud juba teatava taseme ujumises ja jätkub ujumisstiilide täiendav õpe. Harjutatakse krooli, selili, rinnuli ja delfiini ujumistehnikate harjutusi. Kasutatakse ujumislaua ja punusid. Endiselt jätkub sukeldumistehnika arendamine ja lisaks harjutatakse stardihüppeid.

5.3.1.1. Õpitulemused 4. klassis

Õpilane:

- 1) on võimeline stardihüppega ujuma 200 m.

5.3.2. Õppesisu 5. klassis

Õpilased on võimelised iseseisvalt ujuda ja jätkub ujumisstiilide täiendav õpe. Harjutatakse krooli, selili, rinnuli ja delfiini ujumistehnikate harjutusi. Kasutatakse ujumislaudu ja punusid. Endiselt jätkub sukeldumistehnika arendamine ja lisaks harjutatakse stardihüppeid.

5.3.2.1. Õpitulemused 5. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumishormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis "meritäh" 1 min;
- 4) on võimeline stardihüppega ujuma 200 m.

5.3.3. Õppesisu 6. klassis

Õpilased on võimelised iseseisvalt ujuda ja jätkub ujumisstiilide täiendav õpe. Harjutatakse krooli, selili, rinnuli ja delfiini ujumistehnikate harjutusi. Kasutatakse ujumislaudu ja punusid. Endiselt jätkub sukeldumistehnika arendamine ja lisaks harjutatakse stardihüppeid.

5.3.3.1. Õpitulemused 6. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumishormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis "meritäh" 1 min;
- 4) on võimeline stardihüppega ujuma 200 m.

5.4. Õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

III kooliastmes on ujumise õpetus osa kehalise kasvatuses tundidest. Tundide koormus on varieeruv ning on otseselt sõltuvuses ujula täituvuse ning tundide paigutusega tunniplaanis.

5.4.1. Õppesisu 7. klassis

Õpilased on võimelised iseseisvalt ujuda ja jätkub ujumisstiilide täiendav õpe. Harjutatakse krooli, selili, rinnuli ja delfiini ujumistehnikate harjutusi. Kasutatakse ujumislaudu ja punusid. Endiselt jätkub sukeldumistehnika arendamine ja lisaks harjutatakse stardihüppeid.

5.4.1.1. Õpitulemused 7. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumisnormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis "meritäh" 1 min;
- 4) on võimeline stardihüppega ujuma 200 m.

5.4.2. Õppesisu 8. klassis

Õpilased on võimelised iseseisvalt ujuda ja jätkub ujumisstiilide täiendav õpe. Harjutatakse krooli, selili, rinnuli ja delfiini ujumistehnikate harjutusi. Kasutatakse ujumislaudu ja punusid. Endiselt jätkub sukeldumistehnika arendamine ja lisaks harjutatakse stardihüppeid.

5.4.2.1. Õpitulemused 8. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumisnormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis "meritäh" 1 min;
- 4) on võimeline stardihüppega ujuma 200 m.

5.4.3. Õppesisu 9. klassis

Õpilased on võimelised iseseisvalt ujuda ja jätkub ujumisstiilide täiendav õpe. Harjutatakse krooli, selili, rinnuli ja delfiini ujumistehnikate harjutusi. Kasutatakse ujumislaudu ja punusid. Endiselt jätkub sukeldumistehnika arendamine ja lisaks harjutatakse stardihüppeid.

5.4.3.1. Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- 1) sooritab riikliku ujumisnormi: ujub 100 m rinnuliasendis ja 100 m seliliasendis;
- 2) sukeldub vee alla ja toob pinnale esemeid;
- 3) püsib pinnal asendis "meritäh" 1 min;
- 4) on võimeline stardihüppega ujuma 200 m.